

FARNÍ INFORMÁTOR

29. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 19. ŘÍJNA 2008

**Vzdejte Hospodinu
moc a slávu.**

Bazilika Panny Marie Růžencové
v Pompejích

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, Bohu Otcí, který nás stvořil ke svobodě a vybízí nás, abychom vzájemně spolupracovali a odpovědně se ujímali práv a povinností, kterými je vázán každý člověk, předložme s důvěrou své prosby:

L: BOŽE, DEJ NÁM SVÉHO DUCHA SVOBODY.

- Za Církev, aby pomáhala pronásledovaným a odsuzovala porušování lidských práv.
- Za pronásledované v Iráku a v Indii, za násilím a hladem sužované v Kongu, aby Bůh, dárce pokoje, byl jejich nadějí i výzvou svědomí nečinně přihlížejícímu světu.
- Za ty, kdo nesou odpovědnost za obecné blaho, aby se nedali svést touhou po moci a penězích, ale své smýšlení i svá srdce dali do služeb pokoje a solidarity.
- Za všechny pracující, aby za řádně vykonanou práci pobírali včas náležitou mzdu; aby nestrádali, kdo jsou chudí nebo se nacházejí ve svízelných situacích.
- Za rodiny, aby v nich rodiče neusilovali o přehnanou životní úroveň, ale spíše vedli děti ke střídmosti a životní moudrosti.

K: Otče, vyslyš prosby této své rodiny a dej, ať věrně pracujeme na budování tvého království. Skrze Krista našeho Pána.

L: Amen.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 19. – 26. října 2008

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDELE 19. října	29. NEDĚLE V MEZIDOBÍ SVĚTOVÝ DEN MISIÍ SBÍRKA NA MISIE	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Víta POSPÍŠILA, rodiče a Boží požehnání pro živou r.
		DRYSICE 9.30	za + Justinu POLÁCHOVOU, manžela a sourozence
		PODIVICE 11.00	za + Bohuslava MARÁKA, rodiče a bratry
PONDĚLÍ 20. října	PONDĚLÍ 29. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Františka ZBOŘILA, bratra, rodiče, živou a + rod.
ÚTERÝ 21. října	ÚTERÝ 29. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PODIVICE 8.00	za Boží požehnání pro rodinu BENÍČKOVU a ZELENKOVU
STŘEDA 22. října	STŘEDA 29. TÝDNE V MEZIDOBÍ		
ČTVRTEK 23. října	SV. JAN KAPISTRÁNSKÝ, KNĚZ	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Annu GÁBOROVOU, manžela, dceru a dvoje rodiče
PÁTEK 24. října	SV. ANTONÍN MARIA KLARET, BISKUP	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Květoslava PĚCHU a dvoje rodiče
SOBOTA 25. října	SVÁTEK VÝROČÍ POSVĚCENÍ KOSTELA	DRYSICE 8.00	za živé a + farníky a +kněze, kteří působili v Drysicích
NEDELE 26. října	ZMĚNA ČASU: O HODINU ZPĚT ⌚ → ⌚ 30. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Stanislava KOUTNÉHO a rodiče
		DRYSICE 9.30	za +Františka a Marii SYN- KOVY, dceru, rodiče a +r.
		PODIVICE 11.00	za + Marii FRÉLICHOVOU, manžela, syna, živou a +rod.

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA MĚSÍC ŘÍJEN

1. Aby Synod biskupů pomohl všem pastýřům a teologům, katechetům i animátorům, kteří pracují ve službě Božího slova, k odvážnému předávání víry ve spojení s celou církví.

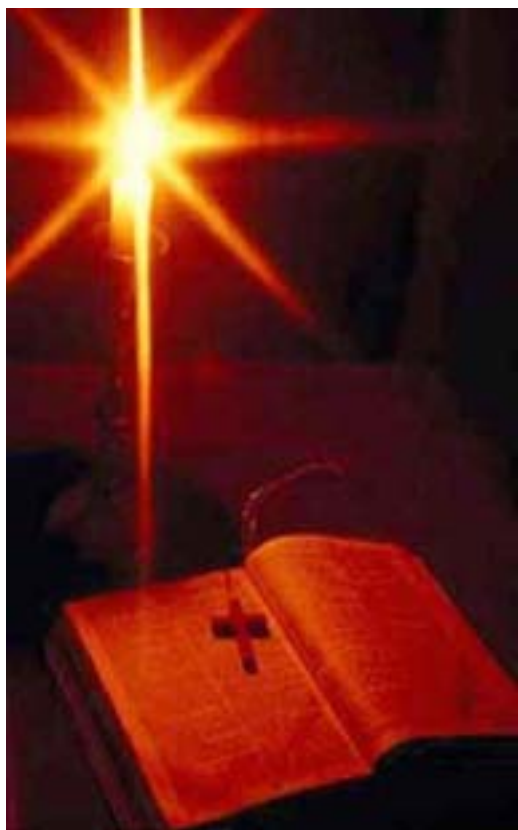
2. Aby v tomto měsíci, věnovaném misiím, - díky propagaci Papežského misijního díla a dalších organizací, - vnímala každá křesťanská komunita nutnost podílet se modlitbou, obětí i konkrétní pomocí na misijním poslání všeobecné Církve.

3. Aby ve školních třídách žáci a studenti pěstovali přátelské vztahy bez závisti, sobectví a šikany.

FARNÍ INFORMÁTOR, XIV. roč., týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE (zázn. 517356351, mobil: 723593106, josef.benicek@tiscali.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neb bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o.; tisk 1ks =15,-Kč/ks. Ve formátu pdf na www.pustimer-farnost.cz.

LITURGICKÉ TEXTY 29. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – Iz 45,1.4-6

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Toto praví Hospodin svému pomazanému Kýrovi: "Vzal jsem ho za pravou ruku, abych mu podmanil národy, abych odpásal bedra králů, abych před ním otevřel vrata, aby žádná brána nezůstala uzavřena. Pro svého služebníka Jakuba, pro Izraele, svého vyvoleného, zavolal jsem tě jménem, poctil jsem tě, i když jsi mě neznal. Já jsem Hospodin, jiný není, není Bůh mimo mne. Přepásal jsem tě, i když jsi mě neznal, aby se poznalo od východu slunce i od západu, že mimo mne jiný není. Já jsem Hospodin, a nikdo jiný."

ŽALM 96

Zpívejte Hospodinu píseň novou, – zpívejte Hospodinu, všechny země! – Vypravujte mezi pohany o jeho slávě, – mezi všemi národy o jeho divcích! Neboť Hospodin je veliký a velmi hodný chvály, – je třeba se ho bát více nežli všech bohů. – Neboť všichni bohové pohanů jsou výmysly, – Hospodin však stvořil

nebe. Vzdejte Hospodinu, rodiny národů, – vzdejte Hospodinu slávu a moc, – vzdejte Hospodinu slávu, hodnou jeho jména. – Přineste oběť a vstupte do jeho nádvoří. V posvátném rouchu klaňte se Hospodinu! – Třeste se před ním, všechny země! – Hlásejte mezi pohany: Hospodin kraluje, – národy řídí podle práva.

1. ČTENÍ – 1 SOL 1,1-5B

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.

Pavel, Silván a Timotej soluňské církevní obci, která je ve spojení s Bohem Otcem a s Pánem Ježíšem Kristem. Milost vám a pokoj! Stále děkujeme Bohu za vás za všechny, když si vás připomínáme ve svých modlitbách. Před naším Bohem a Otcem vzpomínáme bez přestání, jak je vaše víra účinná, láska obětavá a naděje v našeho Pána Ježíše vytrvalá. Víme o vašem vyvolení, (bratři) Bohem milovaní. Když jsme vám přinesli evangelium, nebyla to jen pouhá slova, naopak: bylo to provázeno projevy moci, činností Ducha svatého a hlubokým přesvědčením.

EVANGELIUM – MT 22,15-21

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Farizeové odešli od Ježíše a uradili se, jak by ho chytili za slovo. Poslali k němu své učedníky zároveň s herodovci, aby mu řekli: "Mistře, víme, že jsi pravdomluvný a že učíš cestě k Bohu podle pravdy. Nedbáš lidských ohledů, nehledíš totiž na to, čím kdo je. Pověz nám tedy: Co myslíš, je dovoleno platit daň císaři, nebo ne?" Ježíš prohlédl jejich zlý úmysl a odpověděl: "Co mě pokoušíte, pokrytci? Ukažte mi peníz, kterým se platí daň!" Podali mu denár. Zeptal se jich: "Čí je to obraz a nápis?" Odpověděli: "Císařův." Tu jim řekl: "Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.

OČEKÁVÁNÍ

(zamyšlení Jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka, S.I., čestného občana Pustiměře)

Před léty jsem cestoval s výpravou biblického římského ústavu Orientem po stopách biblických dějin. Došli jsme až do místa původu praotce Abraháma v chaldejském Ur. Cestování pouštěmi ovšem vzmáhá. Proto jsme byli šťastní, když jsme našli v Mezopotámii dobrý hotel v Deir el Zor, abychom se zase jednou pořádně umyli a vyspali. Ale s tím spaním to nevyšlo. Slyšíme o půlnoci hrozný řev. Běžíme k oknům. Ulice plná lidí, klaxony aut se přehlučují. Stala se nějaká pohroma? ptáme se vrátného hotelu. Ten se nám směje: „Jakápak pohroma. Je to svatba, ženich si jede pro nevěstu.“ Je to tedy ještě dnes tak, jak to čteme v evangeliu u sv. Matouše (*Mt 25, 1-13*). Dnes už ho ovšem panny nečekají s lampičkami, ulice jsou osvětlené. Ale za časů Ježíšových takové překvapení o půl noci muselo způsobit zmatek, nebyli-li svatebčané připraveni. Evangelium toho používá jako obrazu pro očekávání v křesťanském životě.

Život je stále očekávání. Dítě se probouzí ráno s podvědomou otázkou: Copak mně dnes čeká pěkného? Dospělý čeká dobré nebo zlé. Nic nečekají jenom senilní starci, bojí se každé změny, i kdyby to bylo jenom přesunutí stoličky, na které sedává. Je to známka, že život už odumírá. Co tedy živý člověk denně čeká?

Na prvním místě očekáváme něco hmotného: dobrý oběd, možnost vydělat si peníze, dokončit započatou práci, vyhnout se nebezpečí. Skauti mají heslo: „Buď připraven!“ Má to široký význam. Přeneseno do duchovního života to znamená být nachystán k dobrému, které se naskytne. Sv. Tomáš Akvinský definuje zbožnost jako sklon vůle ke všemu dobrému. Kdo není disponován, ztrácí mnoho času.

Očekávání je však i v oblasti myšlení, i to má totiž dynamický vývoj. Někdy porovnávají dva velké antické filozofy, Platóna a jeho žáka Aristotela. Aristoteles miluje spořádanou logiku, kde jedno plyne z druhého zákonitě. Platón byl naopak duše básnická. Znal ze zkušenosti, že nejkrásnější myšlenky nás napadnou nečekaně. Jsou to inspirace, které nás samy překvapí. Duchovní autoři mluví o podobném zjevu, o inspiracích při modlitbě, které jsou od Ducha svatého. Odpovídá to biblickému pojmu Božího povolání. Dočteme se o tom často ve Starém zákoně, hlavně při příležitosti povolání prorockých. V Novém zákoně o této zkušenosti mluví zvláště světcí. Dosvědčují, že jim Pán Bůh posílá denně dobrá vnuknutí, protože ví, že je skuteční. Dalo by se to osvětlit banálním příkladem. Jednou za mnou přišel jistý člověk a začal tímto úvodem: „Vím, že máte mnoho práce, víc než ostatní. Proto jsem se odvážil k vám přijít a vás o něco požádat. Jiní nemají tolik práce, protože odmítnou, když jsou požádáni. Má-li někdo hodně práce, je to známka, že mne neodmítne.“ Je to sice přirovnání příliš lidské, ale sv. Ignác z Loyoly mluví podobně i o vnuknutích Božích, která předpokládají ochotu těch, kdo je dostávají.

Při výkladu evangelního podobenství však kazatelé nejčastěji mluví o tom, jak máme být připraveni pro hodinku smrti. Dá se vyličít mnoha příklady, jak někoho stihla smrt nenadále právě tam, kde se toho nejméně nadál. Ostatně dnes není potřeba chodit pro příklady daleko. Kdo sedá do auta, ví, co ho může potkat. Vždyť v Americe kdosi spočítal, že se na silnicích za rok vybijí víc Američanů za rok, než tomu bylo za rok světové vojny. Ale je zajímavé, že v době války byli lidé daleko víc ustrašeni myšlenkou na smrt, než ti, co pádí nedovolenou rychlostí po dálnici. Berou to dnes lidé víc stoicky. Stoikové totiž říkali: „Nemysli na smrt! Když tu jsi tu, není tu smrt, až tu bude smrt, nebudeš tu ty. Nemáte tedy spolu nic společného.“ Křesťané naopak mají často myslet na smrt, ne protože je to konec života, ale právě naopak, protože je to začátek opravdového života věčného. Smrt Panny Marie je vzetí do nebe a korunování věčnou slávou.

Přechod do věčného života ovšem požaduje od nás, abychom byli připraveni. O svatém Antonínu poustevníku čteme, že mu Bůh zjevil den smrti. Považovalo se to za známku vyvolení. Kdo ví, kdy se má objevit před tváří věčného soudce, může dát své svědomí do pořádku, očistit se. Ale nestane se to bez dobrého úmyslu. Byl kdysi jeden laciný ale vtipný italský film s titulem Poslední soud. Obsah byl následující. Rozšířila se v Neapoli zpráva, že bude velmi brzo konec světa. Jak na to reagovali dobří Neapolitanci? Většinou tak, že každý hleděl ještě rychle využít toho, co se mu jevilo jako ztracené. Zrychlovali tedy životní tempo, nedělali pokání. Jenom jeden zloděj kapsář, který právě vytáhl peníze z kapsy druhého, je tam zas nenápadně vrátil. Ale jeho pokání netrvalo dlouho. Sotva zaslechl, že je zpráva o konci světa falešná, zase je znovu z cizí kapsy vylovil.

Ti, kdo berou myšlenku na smrt vážně, pocítují posvátný strach, který je vede k nápravě života. To je jistě chvályhodné, ale je to přesto jednostranné. S koncem pozemského života končí čas. Ale život není jenom čas. Život se skládá z mnoha setkání s jinými osobami. Na první pohled se zdá, že se ta setkání smrtí přervou. Pěkně to vyjadřuje Sládkova básnička nad hrobem ženy. „Za moře jsi neodešla, nejsi ani za horami, jen ta hrstka polní trávy, roste, roste mezi námi. Přes to moře ptáče letí, přes ty hory vítr táhne, ale zde tou hrstkou trávy ruka ruky nedosáhne.“ Takový je zážitek smrti z hlediska lidské zkušenosti. Ale hledisko víry je jiné: i po smrti ruka ruky dosáhne ve věčném životě, v univerzálním setkání se všemi, co se spasili a především v setkání v samém Spasitelem. Kdo by se na ten okamžik nechtěl připravit, aby jej zažil v plné radosti jako nejšťastnější den svého života?

SVATYNĚ PANNY MARIE RŮŽENCOVÉ V POMPEJÍCH

Jako většina poutních míst, zrodila se i tato svatyně pod Vesuvem bez velkolepých zjevení a zvláště oslnivých zázraků, na prostém místě, v údolí chudých a zapomenutých vesničanů, zamořeném lupiči, tváří v tvář pohřbenému městu, „příbytku mrtvých pohanů“, kde se uctívali „modly a démony“, podle leitmotivu, který se často opakuje ve spisech bl. Bartola Longa, zakladatele nových Pompejí. Skromné okolnosti, které provázely jejich vznik, počínaje zakoupením obrazu a posléze jeho ještě skromnější transport na hnojném povozu, 13. listopadu 1875 do nechvalně proslulého pompejského údolí, které se navíc vyznačovalo slabou vírou, náboženskou nevědomostí a nejkrajnějším společensko-ekonomickým úpadkem obyvatelstva.

Základní kámen nové svatyně byl položen 8. května 1876. Díky neúnavnému úsilí zakladatele – který se stal propagátorem „měsíčního příspěvku“ – a tiskovým šířitelem úcty k Panně Marii růžencové, nový chrám v Pompejích už předtím, než byl dostaven, přitahoval velké množství poutníků. Už v roce 1863 se jich k modlitbě *Prosby* sešlo kolem dvaceti tisíc. A tento příliv neustával, naopak stále více narůstal, takže „de facto“ určoval výraz dnešní svatyně, která vyrostla do své dnešní podoby v průběhu patnácti let – téměř jako symbol patnácti tradičních růžencových tajemství. A tak mohlo 8. května 1891 dojít k jejímu posvěcení.

Charakter poutního místa byl tomuto chrámu oficiálně přiznán brevem „*Quotquot Religionis*“ papeže Lva XIII., s datem 28. 3. 1890. V tomto papežském dokumentu se praví: „Není nám neznámo, že naše milované děti Bartolo Longo a jeho manželka ..., na radu biskupa z Noly, vybudovali od základů v pompejském údolí, nedaleko onoho rozbořeného a vymizelého kdysi vzkvétajícího města, nový vznešený chrám, zahrnutý hojnou výzdobou k počtě Panny Marie s titulem Růžencová... Pověst tohoto chrámu se stále více šíří mezi křesťanskými národy, takže stoupá počet těch, kdo na tomto místě prosí o pomoc Marii, Matku Boží, která zde tolikerou a tak hojnou milostí prokazuje své panství, k ní se utíkají jako poutníci či alespoň se k ní obracejí s důvěrou“.

V roce 1893, u příležitosti papežova biskupského jubilea, Bartolo Longo daroval svatyni Svatému Stolci, a Lev XIII. pak následujícího roku ji brevem '*Qua Providentia*' (13.3.1894) prohlásil „papežskou“ svatyní, a světil ji patronátu Svatého Stolce, zatímco její správu ponechal Longovi. V roce 1901 došlo ke slavnostní inauguraci průčelí chrámu, věnovaného všeobecnému bratrství, Téhož roku, u příležitosti 25. výročí jejího založení, byla svatyně v Pompejích prohlášena „papežskou bazilikou“, a uznán její všeobecný charakter.

V důsledku bolestných okolností, Bartolo Longo daroval papeži sv. Piu X. i všechna ostatní díla, která vedle svatyně založil (12.9.1906) a sám tu zůstal skoro jako eremita,

v neustálé modlitbě, pokorném plnění Boží vůle a nikdy nehasnoucí činorodém apoštolském a sociálním úsilí, až do své smrti (5. října 1926). Zakladatel svatyně, neúnavný šířitel úcty k svatému růženci a otec sirotek, byl beatifikován papežem Janem Pavlem II., 26. října 1980.

"Jako dva přátelé, kteří se často spolu stýkají, obyčejně připodobní ve svých zvycích, tak i my, důvěrným rozhovorem s Ježíšem a Pannou Marií při rozjímání tajemství růžence a svatým přijímáním vytváříme tentýž život, můžeme se stávat - nakolik je toho schopna naše nízkost - podobni jim a naučit se od těchto svrchovaných příkladů žít pokorně, chudě, skrytě, trpělivě a dokonale." (B. Longo)

Bl. Bartolo Longo – laik ve službě Boží

Bartolo Longo all'età di 80 anni

Narodil se 10. února 1841 v Latianu – malebné vesničce jihoitalské Puglie, obklopené olivovými háji a úrodnými vinicemi. Jeho otec – dr. Bartoloměj, pocházel z vážené a zámožné rodiny, matka Antonia Loparelli byla dcerou mesagnského městského rady. Matka se vyznačovala mírností, prozíravostí a především pevným charakterem.

Svátost křtu přijal 13. února v kostele rodiště. Tento den mu byl povždy velmi drahý, a připomínal si ho víc, než den narození, protože v křestním prameni se zrodil k pravému životu, k životu Boží milosti.

Rodina Longových patřila v Latianu k nejvýznamnějším. Děd byl starostou a otec schopným a velmi pečlivým lékařem. Už odmalička se Bartolo vyznačoval sympatickou a živou povahou i velkou rozumovou vnímavostí. Navíc si nikdy neodpustil různé vtipné poznámky celkem o všech, které potkal, což občas způsobilo rozruch

v jinak poklidném rodinném životě. Matka mu vštěpovala úctu k Panně Marii a vedla ho k modlitbě svatého růžence. Zvláště pak mu byla příkladem křesťanského života především ve službě chudým, o které sama pečovala. V šesti letech byl „Bartoluccio“ poslán na studia do Francavilla Fontany, do koleje Skolopských otců, kteří poskytovali tradiční i klasické vzdělání, jak bylo tehdy zvykem. Jeho rodinou se zakrátko stali jako spolužáci, tak vychovatelé. Studia mu šla skvěle, i když musel držet na uzdě svou živost, pro níž byla škola hotovým utrpením. Občas se dopustil nějaké klukoviny a byl potrestán. Trest však přijal, protože – jak sám říkával – „činil ho lepším“. Měl rád hudbu a se spolužáky založil skupinu s dřevěnými nástroji a zvonkohrou z velínového papíru. Bylo mu deset, když zemřel otec. V jeho výchově pak bedlivě pokračoval otčím – advokát Giovanni Campi.

Už kolem roku 1859, když jej otčím poslal do Lecce, aby zde u právníka soukromě studoval advokacii, protože se obával vlivu revolučního smýšlení, které se začalo šířit

v neapolském království. Během univerzitních studií Bartola přitahovalo nejen vědění, ale i zábavy, studentské oslavy, jakož i liberální myšlení a idea nezávislosti. V té době totiž Garibaldi organizoval „Výpravu tisící“ a padla vláda Burbonů. Liberální studenti v Lecce se o tyto události živě zajímali. Aby se o „garibaldovcích“ a jejich počinech dověděli co nejlépe, organizovali sešlosti, a na jedné z nich se dokonce dotazovali jakéhosi „médiá“. Bourbonská policie, která nebyla liberálům nakloněna, se o těchto spiritistických sedánkách dozvěděla, pojala podezření, a proto na liberály nastražila léčku. Bartolo jí však unikl, neboť otčím, poté co se od přítele préтора dověděl o hrozícím nebezpečí, přinutil mladíka, aby se vrátil do Mesagne. Vzhledem k tomu, že Casatiho zákonem byla soukromá univerzitní studia zrušena, musel se Bartolo přestěhovat do Neapole, a tam pokračovat se studiu. Po pádu Burbonů pak museli katedry opustit profesori, kteří na nich působili za jejich vlády, a na katedry byli jmenováni docenti, kteří ve zcela proticírkevním duchu hřímali proti omylům Církve, nevědomosti kněží, fanatismu a pověřivosti. V Neapoli se pak mnozí účastnili spiritistických seancí, aby měli větší jistoty a záruky. Byly to spolky se vším všudy: večer co večer se po domech zasedalo kolem stolku na třech nožkách, rozmlouvalo se s duchy a hledala se pravda. Také Bartolo jeden takový kruh spiritizmu pravidelně navštěvoval. Byl nadšen, protože se domníval, že našel cestu pravdy. Vnitřní klid však nenacházel. Ztratil totiž víru, v níž vyrůstal a kterou se kdysi žilo v rodném Latianu. I přes tyto duševní boje i pád do omylu, Bartolo studií nezanechal a 12. prosince 1864 dosáhl doktorátu práv.

V Bartolově duši zuřila bouře. Jeho mysl stále více upadala do úzkosti; tíseň nedokázaly zahnat ani odpovědi Michaela – „anděla strážného“, v jehož pomoc věřil a s nímž během spiritistických sedánek rozmlouval. Věřil, že anděl je zářivý, krásný, naslouchal mu a podle jeho rad jednal, než si povšiml, že v jeho odpovědích a požadavcích jsou mnohá protirečení. Potřeboval proto najít ke své cestě jiné anděly, takové, kteří by mu pomohli vrátit se k ideálům, jimiž žil v mládí a útlém dětství. A skutečně jich našel spoustu. Prvním „andělem“ se mu stal jeho přítel – profesor na lyceu – Vincenzo Pepe, s nímž neustále udržoval přátelské styky, a také o svátcích se navštěvovali. Během těchto návštěv jej Vincenzo vybízel, aby opustil ony hlouposti, a vrátil se ke ztracené víře, a také mu radil, aby začal pracovat jako advokát. Za Bartola se modlila i vzdělaná a dobrosrdečná Caterina Volpicelli – švagrová Longova přítele markýze Francesca Imperialiho, - oddaná ctitelka Božského Srdce Páně, a zbožná duše. Velký podíl na Longově obrácení měl don Alberto Radente, dominikán upřímného srdce, houževnaté povahy a velké duchovní síly, k němuž svého přítele Bartola, hledajícího pravdu, Vincenzo Pepe poslal. A tak se 29. května 1865 Bartolo představil otci Radentemu v bazilice S. Domenico Maggiore. Ten jej vlídně přivítal a pomohl mu vymanit se z osidel spiritizmu a znovu najít cestu zbožnosti, kterou v době univerzitních studií částečně opustil. Jeho návrat do lůna Církve byl považován za veliké obrácení. Došlo k němu právě v den svátku Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, 23. června 1865. Od té chvíle se veškerá energie jeho ducha, jeho kultura i morální síla zcela oddaly znovunabyté víře a především mariánské úctě.

Dům Cateriny Volpicellové se stal centrem spirituality a navštěvovalo jej mnoho mužů i žen, toužících po duchovní dokonalosti. Často sem přicházel i Bartolo a při jedné z těchto příležitostí poznal hraběnkou Mariannu Farnararo, vdovu po hraběti Albenziu De Fuscovi. Šlechtička, pocházející z Monopoli, ale sídlící v Neapoli, měla pět dětí a značné dědictví, sestávající z polností a farem, ležících v pompejském údolí, které však nepřinášely skoro

žádný zisk. Mladý advokát se nabídl, že se o vdoviny administrativní záležitosti postará. Tak se mohl osobně přesvědčit o bídě, omezenosti a nevědomosti pompejských rolníků, kterých tehdy bylo něco přes 2000, o jejich ne vždy mravných a bezvadných zvyklostech. Tato chudina čelila den co den útisku lupičů, jakým byl např. věhlasný Pilone, což bylo přezvisko zbojníka Antonia Cozzolina. Kromě krádeží, ovládnutí a oddanosti všem druhům nepravosti, panovaly v údolí také předsudky, pověřčivost a falešná přesvědčení. Bartolo znovu pocítil tíhu omylů mládí a snažil se zachránit svou duši. Ale jaký vhodnější prostředek zvolit, než šíření modlitby růžence? V této myšlence našel neklidný Bartolův duch uspokojení. Od té chvíle nesledoval nic jiného, než šíření modlitby svatého růžence mezi rolníky pompejského údolí. Za tímto účelem také uspořádal v říjnu roku 1873 slavnost se světelným procesím, loterií, ohňostroji a hudební kapelou. Don Radente měl za úkol pronést při této příležitosti vhodnou řeč. Ale tu se najednou zvedla silná bouře, takže farníci se nemohli slavnosti zúčastnit. Vše tak zcela krachlo. Následujícího roku se však slavnost opakovala a navíc byla obohacena o výstav sochy Madony, a rok nato slavnosti předcházely misie, které vzbudily pozornost mnoha rolníků, mužů i žen, a to i z okolních

krajin. K počtě Panny Marie měl posloužit obraz, malba Růžencové Madony, která měla být umístěna v kostelíku v údolí. Bartolo, spolu s donem Radentem, s nímž se náhodou potkal, jej našel v jednom neapolském krámu. Obraz však pro něj byl příliš drahý a proto se musel obrátit na sestru Concettu de Litala při Růžencové konzervatoři u Medinské brány, a vyprosit si nějaký obraz od ní. Sestra mu ukázala staré a sešlé plátno, na němž byl obraz Panny Marie se svatým Dominikem po pravici a svatou Růženou po levici. Když jej Bartolo spatřil, vyžádal si trochu času na rozmyšlenou. Vzápětí však přišel s hraběnkou De Fusco, aby mu řekla svůj názor. Šlechtična však byla při pohledu na nuzné plátno znechucena a nechtěla jej vzít. Řeholnice však rozhodla za ni a nechala naložit obraz zahalený do plátna na vůz a zavézt ho Longovi. Obraz však musel být v pompejském údolí už večer, aby se tak oslavil konec misií. Jak to udělat? Bartolo si

vzpomněl na jistého Angela Tortoru, vozku, který každou sobotu jezdíval do Neapole, aby tam v panských stájích nakydal hnůj a pak ho prodával rolníkům v údolí. Zašel za ním a svěřil mu obraz, který pak byl vezen na páchnoucím nákladu. Jakmile byl dopraven do pompejského údolí, povolali malíře Galella, aby obraz zrestauroval. Ten si na dílo vyžádal čas, protože plátno bylo ve velmi zchátralém stavu. Uplynuly skoro tři měsíce a obraz byl hotov. Tak mohl být 13. února 1876 umístěn na starém oltáři farního kostela, i když Bartolo chtěl pro zrestaurovaný posvátný obraz nechat postavit oltář nový. Záhy se kolem obrazu začaly dít zázraky. K dalšímu zvelebení jej proto svěřili malíři Maldarellimu, jenž přemaloval svatou Růženu na svatou Kateřinu Sienskou. Poté následovala další

restaurování. Poslední v pořadí, na němž pracovali Olivetští otcové benediktíni z Říma, bylo dokončeno roku 1965, a 23. dubna korunoval obraz sám papež Pavel VI.

K důstojnému umístění obrazu však bylo třeba vybudovat alespoň oltář nebo přímo kostel, jak říkal Mons. Formisano, biskup z Noly. Ale Bartolo neměl tolik peněz, aby se do stavby kostela vůbec mohl dát. Biskup mu dal k dispozici 500 lir, a poradil mu, aby požádal všechny rolníky o jeden měsíční plat a kostel stavět na etapy, podle toho, jak budou peníze. Dále mu poradil, aby vedle maličkého, zchátralého kostelíka, vybudoval nový chrám. Bartolo se proto na Nový rok 1876 vypravil, aby obešel usedlíky a vytvořil seznam těch, kdo se zavázali, že budou na stavbu měsíčně přispívat. Stavět kostel v tehdejší nuzné době bylo skutečně velmi náročné. Tři sta lidí se zavázalo, že jeden měsíční plat za rok věnují na stavbu kostela. Ročně to činilo 180 lir.

To však bylo velmi málo. Prosbu se proto rozšířila i do okolních usedlostí, kde lidé odpověděli stejně. I hraběnka De Fusco, která byla Bartolovi zavázána za správné vypořádání svých polností, se rozhodla, že využije svých známostí v aristokratických kruzích. Tak ke stavbě chrámu v Pompejích připojili svůj podpis i měšťané a šlechtici. Ke zvýšení příspěvků pomohly i zázraky: uzdravení dívenky trpící epilepsií; uzdravení matky, která již ležela na smrtelné posteli; uzdravení těžce nemocného kněze, což se nedalo vědecky vysvětlit. Tato uzdravení se připisovala Panně Marii v Pompejích a podpisů pod měsíční plat na stavbu chrámu značně přibývalo. Když se nashromáždila poměrně slušná částka, mohl být zakoupen pozemek ke stavbě – celkem 12 arů. Když v dubnu roku 1876 přišel Longo do rodného Latiana, aby navštívil nemocnou matku, svůj příspěvek mu předalo nejen rodné město, ale i Francavilla Fontana a Mesagne. Téhož roku byl položen základní kámen ke stavbě svatyně a 8. května 1891, legát papeže Lva XIII. – Raffaele Monaco La Valletta, zasvětil majestátný chrám Panně Marii. Bartolo Longo, který měl v úmyslu postavit mariánský oltář, tak během patnácti let vybudoval celé město zasvěcené Panně Marii, Královně Vítězné, jak ji nazýval.

V mysl i v srdci Bartola Longa se zrodilo mnoho děl, která byla financována věřícími a stala se nejvznešenějším projevem dobročinné lásky. První charitativní institucí, vybudovanou poblíž svatyně jako dílo křesťanské lásky, byl dívčí sirotčinec, otevřený 8. května 1887, a krátce nato byla otevřena rozlehlá budova chlapeckého institutu „Bartola Longa“, určeného pro záchranu dětí – sirotků zákona, tzn. dětí uvězněných. Ty se měly v institutu naučit studovat a pracovat. Institut také provozoval proslulou tiskárnu. V klášteře řeholnic „Dcer Pompejského růžence“ sídlí Kongregace růžencových sester, a je jedinou kongregací, kterou založil laik. Sestry pečují o pompejské instituce. Ženský institut „Sacro Cuore“ se zrodil z úvah v roce 19621 a tento záměr byl předložen papeži Benediktu XV. Už následujícího roku pak byl realizován na přilehlém náměstí Neposkvrněného Početí Panny Marie. Žijí v něm dcerky vězňů.

Bartolo Longo ještě mohl být přítomen položení základního kamene tohoto posledního díla, ale jeho slavnostního otevření, k němuž došlo 15. října 1926, se už nedočkal. Několik dní předtím, - 5. října 1926 se jeho pozemská pouť završila. Dva dny byla rakev se zesnulým vystavena k modlitbě věřících a 7. října, po smutečních obřadech, byly jeho pozůstatky uloženy v bazilice v Pompejích u nohou Madony, která vykonala tolik divů a dosud nepřestává ve svých zázracích. Beatifikační proces byl zahájen 8. května 1934 a završen slavnostní beatifikací, 26. října 1980.

APOŠTOLSKÝ LIST

ROSARIUM VIRGINIS MARIAE

PAPEŽE JANA PAVLA II.
BISKUPŮM, KNĚŽÍM A VĚŘÍCÍM O MODLITBĚ SVATÉHO RŮŽENCE

Papež Jan Pavel II. v bazilice Panny Marie Růžencové v Pompejích

1. **Růženec Panny Marie**, který se vlivem inspirace Ducha svatého postupně vyvinul ve druhém tisíciletí, je oblíbenou modlitbou mnoha světců, která je doporučována učitelským úřadem. Ve své jednoduchosti a hloubce zůstává také v tomto právě započatém třetím tisíciletí modlitbou s velkým významem, jejímž posláním je přinášet plody svatosti. Výborně se hodí k duchovní cestě křesťanství, jež ani po dvou tisících letech neztratilo nic ze svěžesti svých počátků a jež je Božím Duchem povzbuzováno, aby „vplulo na širé moře“ (duc in altum!) a neustále hlásalo, ba „hlasitě volalo“ do světa, že Kristus je Pán a Spasitel, „cesta, pravda a život“ (Jan 14,6), „cíl lidských dějin a bod, v němž se sbíhají tužby dějin a civilizace“.

Modlitba růžence, svou povahou mariánská, je nicméně modlitbou plynoucí ze srdce orientovaného ke Kristu. Svými střídavými prostředky vyjadřuje hloubku celého křesťanského poselství a je téměř jejich shrnutím. Zaznívá zde

Mariina modlitba, její ustavičné Magnificat za dílo spasitelného vtělení, jež mělo počátek v jejím panenském lůně. Křesťanský lid se tak vydává do školy Mariiny, v níž je přiveden ke kontemplaci krásy Kristovy tváře a zakoušení hlubin jeho lásky. Skrze růženec věřící čerpají hojnost milostí přijímaných takřka z rukou samotné Vykupitelovy matky.

Římští biskupové a růženec

2. Mnozí moji předchůdci této modlitbě připisovali velký význam. Zvláštní zásluhy má v tomto ohledu Lev XIII., který prvního září roku 1883 vydal encykliku *Supremi apostolatus*

officio. Tímto významným prohlášením provedl mnohé další zásahy do této modlitby a označil ji za účinný duchovní nástroj proti zlu ve společnosti. Mezi posledními papeži, kteří se během koncilů v podpoře modlitby růžence vyznamenali, bych rád připomenul blahoslaveného Jana XXIII. a zvláště pak Pavla VI., který v apoštolské exhortaci *Marialis cultus* v souladu s inspirací II. vatikánského koncilu zdůraznil evangelijní charakter růžence a jeho kristologickou orientaci.

Ani já sám jsem při různých příležitostech neopomíjel povzbuzovat k časté recitaci růžence. Od mých mladých let měla tato modlitba v mém duchovním životě vždycky důležité místo. Tuto skutečnost mi s velkou silou připomněla moje poslední cesta do Polska a zvláště pak návštěva poutního místa Kalwaria. Modlitba růžence mě provázela ve chvílích radosti i v okamžicích zkoušek. Svěřil jsem do ní mnohé starosti a našel jsem vždy útěchu. Před čtyřiceti lety, 29. října 1978, sotva po dvou týdnech od mého zvolení Petrovým nástupcem, jsem se vyjádřil takto: „Růženec je moje oblíbená modlitba. Je vsuktu nádherná! Nádherná ve své jednoduchosti i hloubce. (...) Dá se říci, že růženec je v určitém smyslu komentářem-modlitbou k poslední kapitole konstituce *Lumen gentium*, pojednávající o podivuhodné přítomnosti Matky Boží v tajemství Krista a církve. Na pozadí slov *Zdrávas, Maria* se před naším duchovním zrakem skutečně promítají hlavní příběhy ze života Ježíše Krista. Příběhy sestávají z radostných, bolestných i slavných tajemství a přivádějí nás k živému společenství s Ježíšem takřka prostřednictvím srdce Matky. V růžencových desátkách může naše srdce obsáhnout i všechny skutečnosti, které jsou složkami života jednotlivce, rodiny, národa, církve a celého lidstva. Pojímá osobní příběhy i události týkající se bližních a zvláštním způsobem objímá ty, kdo jsou našemu srdci nejbližší. Prostá modlitba růžence tedy tepe v rytmu lidského života“.

Těmito slovy, milovaní bratři a sestry, jsem do každodenního rytmu růžence vložil první rok svého pontifikátu. Dnes, na počátku pětadvacátého roku služby na místě Petrova nástupce, toužím učinit totéž. Kolik milostí jsem skrze modlitbu růžence v těchto letech od svaté Panny obdržel! *Magnificat anima mea Dominum!* Toužím pozvednout své díky k Pánu slovy jeho nejsvětější Matky, pod jejíž ochranu jsem svoji papežskou službu svěřil: *Totus tuus!*

Říjen 2002 - říjen 2003: Rok svatého růžence

3. Na základě reflexe nabídnuté v apoštolském listě *Novo millennio ineunte*, kde jsem Boží lid vyzval, abychom po slavení jubilejního roku „znovu začali u Krista“,⁶ jsem pocítil potřebu rozvinout úvahu o modlitbě růžence, která je jakýmsi mariánským završením onoho apoštolského listu, a povzbudit ke společné kontemplaci Kristovy tváře podle příkladu jeho nejsvětější Matky. Recitace růžence totiž není nic jiného než kontempace Kristovy tváře spolu s Marií. Abych tuto svou výzvu ještě více zdůraznil, přeji si, aby tato modlitba byla u příležitosti blížícího se stodvacátého výročí zmiňované encykliky *Lva XIII.* v průběhu roku zvláštním způsobem předkládána a zhodnocována v různých křesťanských společenstvích. Rok počínající letošním říjnem a končící říjnem roku 2003 tedy prohlašuji Rokem svatého Růžence.

Toto pastorační doporučení svěřuji iniciativám jednotlivých církevních společenství. Nemíním tím klást překážky pastoračním plánům místních církví, ale spíše je integrovat a upevnit. Věřím, že se tento návrh setká se štědrým a pohotovým přijetím. Dojde-li ke znovuobjevení růžence v jeho plném významu, začne nás tato modlitba přivádět k

samotnému srdci křesťanského života a náležitým způsobem poskytně bohaté duchovní a pedagogické možnosti pro osobní kontemplaci, formaci Božího lidu i novou evangelizaci. Totéž bych chtěl zdůraznit také v radostné připomínce jiného výročí: 40 let od zahájení II. vatikánského koncilu (11. října 1962) - „velké milosti“ připravené Božím Duchem církvi v naší době.

Námítky proti růženci

4. Vhodnost této iniciativy vyvstává z různých úvah. První se týká nutnosti postavit se určité krizi této modlitby, jejímž rizikem je v současném historickém a teologickém kontextu nespravedlivé snížení jejího významu a z toho plynoucí nedostatečné doporučení novým generacím. Někteří se domnívají, že centrální postavení liturgie, jež bylo správně zdůrazněno II. vatikánským koncilem, s sebou v důsledku nutně nese snížení důležitosti růžence. Ve skutečnosti se však tato modlitba, jak upřesnil Pavel VI., liturgii nejen neprotiví, ale dokonce ji podporuje, neboť ji uvádí, dává jí doznít a podporuje její plné vnitřní prožívání i hojnost plodů liturgie v každodenním životě.

Snad jsou i tací, kteří se obávají, že růženec je pro svůj bytostně mariánský charakter málo ekumenickou modlitbou. Tato modlitba se však nachází v nejčistším horizontu úcty k Boží Matce, kterou koncil vykreslil jako úctu nasměrovanou ke kristologickému středu křesťanské víry tak, že „když je ctěna Matka, je náležitě poznáván, milován a oslavován i Syn“. Pokud je tedy růženec správně chápán, stává se podporou a nikoli překážkou ekumenismu!

Cesta kontemplace

5. Nejdůležitějším motivem pro důrazné doporučování růžence je skutečnost, že tato modlitba je nesmírně cenným prostředkem podpory věřících v úsilí o kontemplaci křesťanského tajemství, kterou jsem doporučil v apoštolském listě *Novo millennio ineunte* jako opravdovou a správnou „pedagogiku svatosti“: „Ta vyžaduje, aby křesťanství vynikalo v prvé řadě uměním modlitby“.⁹ Zatímco v současné kultuře plné protikladů vyrůstají nové potřeby spirituality vyvolávané i vlivy jiných náboženství, existuje více než kdy jindy naléhavá nutnost, aby se naše křesťanská společenství stala „autentickými ‘školami’ modlitby“.

Růženec náleží k tomu nejlepšímu a nejosvědčenějšímu, co tradice křesťanské kontemplace nabízí. Tato modlitba se vyvinula na Západě, je typicky meditativní modlitbou a určitým způsobem odpovídá „modlitbě srdce“ či „modlitbě Ježíšově“, jež se zrodila na půdě křesťanského Východu.

Modlitba za mír a rodinu

6. Je tu navíc několik dějinných okolností, které činí znovuoživení růžence ještě naléhavějším. První z nich je nutnost vyprošovat si od Boha dar pokoje. Růženec byl mými předchůdci i mnou vícekrát doporučen jako modlitba za mír. Na počátku tohoto tisíciletí, jež začalo hrůznými scénami atentátu z 11. září 2001 a které denně v tolika částech světa zaznamenává nová krveprolití a násilí, znamená znovuoživení růžence ponoření se do kontemplace tajemství Toho, jenž „je naším pokojem“ a „obě dvě části spojil v jedno a zboural přehradu, která je dělila“ (Ef 2,14). Není tedy možné modlit se růženec, aniž bychom se cítili být zapojeni do spravedlivého úsilí ve službě míru a aniž

bychom neupírali zvláštní pozornost k Ježíšově zemi, jež je dosud těžce zkoušena a která je křesťanským srdcím tolik drahá.

Obdobně se naléhavá potřeba modlitby objevuje v další kritické sféře naší doby, v oblasti rodiny, základní buňky společnosti, čím dál více ohrožované štěpícími silami na úrovni ideologické i praktické. Ty dávají podnět k obavám o budoucnost této základní a neodmyslitelné instituce včetně osudů celé společnosti. Jako účinná pomoc k zamezení ničivého působení této hluboké krize se v rámci širší pastorační péče o rodiny nabízí opětovné zavedení modlitby růžence v křesťanských rodinách.

„Hle, tvá matka!“ (Jan 19,27)

7. Četná znamení dokládají, jak velmi si svatá Panna přeje i v dnešních dnech a právě prostřednictvím této modlitby poskytovat mateřskou péči, do níž umírající Vykupitel v osobě milovaného učedníka svěřil všechny děti církve: „Ženo, hle, tvůj syn!“ (Jan 19,26). V devatenáctém a dvacátém století jsou známy nejrůznější okolnosti, za kterých Kristova Matka určitým způsobem dala pocítit vlastní přítomnost a zaznít svému hlasu, kterým Boží lid k této kontemplativní modlitbě povzbuzovala. Chtěl bych připomenout zvláště zjevení v Lurdech a Fatimě pro jejich pronikavé působení v životech křesťanů a uznání církevními autoritami. Tato poutní místa se stala cílem nesčetných poutníků hledajících úlevu a naději.

Ve šlépějích svědků

8. Je takřka nemožné vyjmenovat nekonečný zástup světců, kteří v modlitbě růžence našli skutečnou cestu ke svatosti. Stačí připomenout svatého Ludvíka Marii Grigniona z Montfortu, autora drahocenného díla o růženci, a nám v čase bližšího otce Pia, jehož jsem nedávno mohl s radostí svatořečit. Zvláštním charismatem opravdového apoštola růžence byl pak obdařen blahoslavený Bartolo Longo. Jeho cesta ke svatosti je založena na vnuknutí, jež zaslechl v hloubi svého srdce: „Kdo rozšiřuje modlitbu růžence, je spasen!“ Na základě tohoto zážitku se cítil být povolán vystavět v Pompejích chrám zasvěcený Panně Marii Růžencové. Stavba vyrostla na ruinách starobylého města, které bylo v roce 79, brzy po svém prvním setkání s křesťanskou zvěstí, pohřbeno výbuchem Vesuvu, aby po mnoha staletích z popela opět povstalo a svědčilo o světle i stínech antické civilizace.

Blahoslavený Bartolo Longo celým svým dílem a zvláště prostřednictvím „patnácti sobot“ rozvinul kristologického a kontemplativního ducha růžence. Zvláštní povzbuzení a oporu ve svém snažení našel u Lva XIII., přezdívaného „růžencový papež“.

KAPITOLA II.: TAJEMSTVÍ KRISTA - TAJEMSTVÍ MATKY

Růženec jako „shrnutí evangelia“

18. Není jiné cesty ke kontemplaci Kristovy tváře než skrze naslouchání Duchu svatému, jenž je hlasem Otce, neboť „nikdo nezná Syna než Otec“ (Mt 11,27). Poblíž Cesareje Filipovy, kde Petr vyznává svoji víru, Ježíš upřesňuje zdroj jeho nesmírně jasné intuice takto: „Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj nebeský Otec“ (Mt 16,17). Zjevení shůry je tedy nezbytné a k jeho přijetí je nutné

zaujmout postoj naslouchání: „Pouze zkušenost ztišení a modlitby otevírá vhodný horizont, v němž se může rozvinout a dozrát opravdové, odpovídající a autentické poznání tajemství.“

Růženec je jedním z tradičních způsobů křesťanské modlitby, aplikované na kontemplaci Kristovy tváře. Papež Pavel VI. tuto modlitbu popsal takto: „Růženec, tato evangelijní modlitba soustředěná na tajemství spasitelného vtělení, je tedy modlitbou orientovanou ryze kristologicky. Jejím charakteristickým prvkem je totiž litanické opakování „Raduj se, Maria“, které je ustavičnou chválou Krista - konečného cíle andělova zvěstování i pozdravu matky Jana Křtitele: „Požehnaný plod tvého těla“ (Lk 1,42). Dá se tedy říci, že opakování Zdrávasů je osnovou, do níž je vetkávána kontempace tajemství: Ježíš, jehož jméno zaznívá v invokacích Zdrávasů, je stejnou osobou, jakou předkládají růžencová tajemství, Syn Boží a Syn Panny“.

Vhodné doplnění

19. Růženec ve své stávající obecné formě, potvrzené církevní autoritou, zachycuje pouze některá z mnohých tajemství Kristova života. Pro tento výběr byl určující původ této modlitby založený na čísle 150, jež odpovídá počtu žalmů.

Domnívám se však, že pro plné odhalení kristologického rozměru růžence bude vhodné začlenit do tradiční osnovy dodatek, jenž bude ponechán svobodnému uvážení jednotlivců i společenství a který dovolí zahrnout také tajemství Kristova veřejného života od křtu až do událostí spojených s jeho umučením. V těchto tajemstvích totiž kontemplujeme důležité stránky osoby Krista, konečného Božího zjevení. On je tím, kdo byl při křtu v Jordánu prohlášen milovaným Synem svého Otce. Oznamuje příchod království, svědčí o něm svými činy a vyhlašuje jeho požadavky. Právě v době veřejného života se Kristovo tajemství nejsilněji projevuje jako tajemství světla: „Pokud jsem na světě, jsem světlo světa“ (Jan 9,5).

Abychom mohli o růženci naplno prohlásit, že je „souhrnem evangelia“, bude vhodné, abychom po připomínce vtělení a skrytého Kristova života (radostná tajemství) a předtím, než se soustředíme na jeho bolestné umučení (bolestná tajemství) a triumfální vzkříšení (slavná tajemství), svoji meditaci zaměřili také na některé zvláště významné okamžiky Ježíšova života veřejného (tajemství světla). Cílem zařazení nových tajemství, bez jakékoli zaujatosti vůči některému z podstatných aspektů tradičního pojetí této modlitby, je oživení nového zájmu o křesťanskou spiritualitu. Růženec se tak může stát branou do hlubin Kristova srdce překypujícího radostí, světlem, bolestí i slávou.

Radostná tajemství

20. První sérií růžence jsou „radostná tajemství“, charakterizovaná radostí vyzařující z události vtělení, což je evidentní již od prvního tajemství, Zvěstování, kde se Gabrielovo pozdravení nazaretské Panny pojí s pozváním k mesiášské radosti: „Raduj se, Maria“. Do tohoto zvěstování ústí veškeré dějiny spásy a v určitém smyslu dokonce i samotné dějiny světa. Pokud je totiž Otcovým plánem sjednotit všechno v Kristu (srov. Ef 1,10), pak je celý vesmír jakýmsi způsobem zasažen božskou náklonností, s níž se Otec sklání k Marii, aby ji učinil matkou svého Syna. Celé lidstvo je pak jakoby zahrnuto do jejího fiat, kterým pohotově odpovídá na projev Boží vůle.

Ve znamení radosti se odehrává také scéna setkání s Alžbětou, kde Mariin hlas a Kristova přítomnost v jejím lůně způsobily, že se Jan „pohnul radostí“ (srov. Lk 1,44). Radostnou atmosférou je obklopena událost v Betlémě, kde je zrození božského Dítěte - Spasitele světa - opěvováno anděly a zvěstováno pastýři jako „veliká radost“ (Lk 2,10).

I poslední dvě tajemství zachovávají radostnou náladu, avšak poukazují také na znamení nadcházejícího dramatu. Představení v chrámě vyjadřuje radost z obětování a vrcholí extází starého Simeona. Připomíná však také proroctví, že dítě bude pro Izrael „znaméním, kterému se bude odporovat“ a mečem, který pronikne duší Matky (srov. Lk 2,34-35). Radostný a zároveň dramatický je také příběh o nalezení dvanáctiletého Ježíše v chrámě. Vystupuje zde ve své božské moudrosti, naslouchá a klade otázky, avšak v podstatě vystupuje jako ten, kdo sám „učí“. Tento projev evangelijní radikálnosti, který je tváří v tvář absolutním požadavkům Božího království výzvou dokonce i pro nejdražší lidské vazby, je zjevením tajemství Syna plně oddaného záležitostem Otce. Ani Josef s Marií, naplnění úzkostí, „nepochopili, co jim tím chtěl říci“ (Lk 2,50).

Rozjímat o radostných tajemstvích znamená proniknout do základních příčin a hlubokého významu křesťanské radosti. Jde o pohled na skutečnost tajemství vtělení a zastřenou předpověď tajemství spasitelného utrpení. Maria nás přivádí k odhalení tajemství křesťanské radosti, neboť nám připomíná, že křesťanství je především euangelion - „radostná zvěst“ -, která se soustřeďuje v osobě Kristově, vtěleném Slovu, jediném Spasiteli světa.

Tajemství světla

21. Přejít-li v kontemplaci od dětství a života v Nazaretě k veřejnému Ježíšovu životu, setkáváme se s tajemstvími, která můžeme nazvat „tajemstvími světla“. Ve skutečnosti je světlem celé Kristovo tajemství. On je „světlo světa“ (Jan 8,12). Tento rozměr se však stává obzvláště výrazným v letech veřejného života, kdy Ježíš ohlašuje evangelium Božího království. Chtěl bych křesťanskému společenství vybrat pět významných okamžiků - tajemství světla - tohoto období Kristova života, které můžeme příhodně shrnout do následujících bodů: 1. Kristův křest v Jordánu, 2. Kristovo sebezjevení na svatbě v Káně, 3. hlásání Božího království a výzva k obrácení, 4. Kristovo proměnění na hoře, 5. ustavení eucharistie, svátostného vyjádření Kristovy velikonoční oběti.

Každé z těchto tajemství je zjevením Božího království, které je v Kristově osobě již přítomné. Tajemství světla je především Ježíšův křest v Jordánu. Nevinný Kristus se kvůli nám ztotožnil s hříchem (srov. 2 Kor 5,21). Když vstupuje do vody, otevrou se nebesa a Otcův hlas jej prohlásí za milovaného Syna (srov. Mt 3,17 a paralely). Na Ježíše sestupuje Duch svatý a pověřuje jej posláním, které ho očekává. Dalším tajemstvím světla je první ze znamení, které učinil v Káně (srov. Jan 2,1-12), když proměnil vodu ve víno. Tehdy z popudu Mariina - první mezi věřícími - otevřel srdce učedníků k přijetí víry. Tajemství světla je také kázání, ve kterém Ježíš ohlašuje příchod Božího království, vyzývá k obrácení (srov. Mk 1,15) a odpouští hříchy těm, kdo k němu přistoupí s pokornou důvěrou (srov. Mk 2,3-13; Lk 7,47-48). Je to počátek služby milosrdenství, v jejímž vykonávání bude pokračovat až do konce světa, zvláště prostřednictvím svátosti smíření, svěřené církvi (srov. Jan 20,22-23). Ježíšovo proměnění, které se podle tradice odehrálo na hoře Tábor, je tajemstvím světla v pravém slova smyslu: z Kristovy tváře

vyzařuje sláva božství, když Otec užaslým apoštolům nařizuje, aby jej poslouchali (srov. Lk 9,35 a paralely) a připravili se na spoluprožívání bolestných okamžiků jeho umučení, aby s ním nakonec dosáhli radosti vzkříšení a života proměněného Duchem svatým. Tajemstvím světla je konečně ustanovení eucharistie, v níž Kristus dává za pokrm své tělo a krev ve znameních chleba a vína, a svědčí tak o své lásce k lidstvu „až do krajnosti“ (Jan 13,1). Vždyť pro naši spásu nabídl sám sebe jako oběť.

V těchto tajemstvích zůstává Mariina přítomnost v pozadí, kromě zázraku v Káně. Evangelia občas pouze naznačují její příležitostnou přítomnost v některých chvílích Ježíšova kázání (srov. Mk 3,31-35; Jan 2,12). Nic však nevypovídají o její případné přítomnosti ve večeradle v okamžiku ustanovení eucharistie. Avšak její role v Káně určitým způsobem celé Kristovo působení provází. Zjevení při křtu v Jordáně pocházející přímo od Otce, jehož ozvěna zazněla prostřednictvím Jana Křtitele, promlouvá Mariinými ústy v Káně a stává se významnou mateřskou radou adresovanou církvi všech věků: „Udělejte všechno, co vám řekne“ (Jan 2,5). Tato rada vynikajícím způsobem uvádí Kristova slova i znamení během jeho veřejného života a vytváří mariánský základ všech „tajemství světla“.

Bolestná tajemství

22. Evangelia přikládají velký význam tajemstvím Kristova utrpení. Křesťanská zbožnost se odjakživa, zvláště v době postní, zastavuje u jednotlivých momentů Kristova umučení v pobožnosti křížové cesty, neboť zde tuší vrchol zjevení lásky a pramen naší spásy. Růženec vyjímá některé okamžiky z Ježíšova utrpení a přivádí modlíci se osobu, aby na ně upřela zrak svého srdce a znovu je prožívala. Série meditací začíná událostmi v Getsemanech, kde Kristus tváří v tvář Otcově vůli prožívá okamžiky hluboké úzkosti, když je slabostí těla pokoušen vzepřít se. Setkává se zde s veškerými pokušeními lidstva a čelí všem jeho hříchům, aby mohl Otcovi říci: „Ne má vůle ať se stane, ale tvá“ (Lk 22,42 a paralely). Tímto svým „ano“ Ježíš zvrátil odmítavé „ne“ prarodičů v Edenu. Cena, jakou musí za věrnost Otcově vůli zaplatit, je zřejmá z následujících tajemství, mezi něž náleží výstup na Kalvárii s bičováním, korunováním trním a smrtí na kříži. Pán je zde vystaven nejhlubšímu opovržení: Ecce homo!

V tomto opovržení se zjevuje nejen Boží láska, ale také samotný smysl lidství. Ecce homo: kdo chce poznat člověka, musí umět odhalit jeho smysl, kořeny a naplnění v Kristu - Bohu, jenž se z lásky ponížil a „podstoupil i smrt, a to smrt na kříži“ (Flp 2,8). Bolestná tajemství přivádějí věřící ke znovuprožívání Ježíšovy smrti. Staví nás pod kříž po Mariině boku, abychom spolu s ní pronikli do hlubin Boží lásky k člověku a v plnosti pocítili její přetvářející sílu.

Slavná tajemství

23. „Kontemplace Kristovy tváře se nemůže zastavit u obrazu Pánova ukřižování. On vstal!“²⁹ Růženec toto vědomí zrozené z víry vždy vyjadřoval vyzváním věřících k překročení temnot umučení a k soustředěnému pohledu na Kristovu slávu ve vzkříšení a nanebevstoupení. Kontemplací Krista vzkříšeného křesťané znovu odhalují prameny vlastní víry (srov. 1 Kor 15,14) a opětovně prožívají nejen radost těch, kterým se Kristus zjevil - apoštolům, Magdaléně, emauzským učedníkům - ale také neméně intenzivní radost Mariinu z nového života oslaveného Syna. Ke stejné slávě, která Krista při

nanebevstoupení usadila po pravici Otce, bude povznesena při nanebevzetí také Maria. Dostane se jí tak zvláštní výsady předjímání údělu určeného všem spravedlivým při vzkříšení těla. V posledním tajemství je Maria představena jako korunovaná slávou a v předjímání eschatologické existence církve se zaskví jako Královna andělů a svatých.

Do samotného středu oslavení Syna a Matky vkládá růženec ve třetím slavném tajemství událost seslání Ducha svatého, která odhaluje tvář církve jako rodiny sjednocené s Marií, oživené mocným vylitím Ducha a připravené k poslání šířit evangelium. Kontemplace tohoto i ostatních slavných tajemství má věřící přivádět k živějšímu uvědomění svého nového bytí v Kristu, prožívaného v srdci církve, bytí, jehož velkou „ikonou“ je právě událost letnic. Slavná tajemství jsou tedy pro věřící zdrojem naděje na dosažení eschatologického cíle, k němuž spějí jako členové Božího lidu putujícího dějinami. Tato skutečnost je nabádá k odvážnému vydávání svědectví o této „dobré novině“, jež dává jejich existenci smysl.

Od různých tajemství k „Tajemství“: cesta Mariina

24. Meditační cykly růžence nejsou samozřejmě vyčerpávající. Přinášejí však to, co je podstatné, a přivádějí duši k zakoušení žízně po poznávání Krista, čerpající neustále z čistého pramene evangelijního textu. Každá jednotlivá událost Kristova života, vylíčená evangelisty, září oním tajemstvím, které přesahuje každé poznání (srov. Ef 3,19). Je to tajemství Slova učiněného tělem, ve kterém „je vtělena všechna plnost božství“ (Kol 2,9). Proto Katechismus katolické církve klade takový důraz na Kristova tajemství, když připomíná, že „všechno v Ježíšově životě je znamením jeho tajemství“. Příkaz „*duc in altum*“ bude pro církve třetího tisíciletí znamenat schopnost křesťanů „dosáhnout úplného poznání v celém jeho bohatství. Tak se dobře obeznámí s tím Božím tajemstvím, totiž o Kristu. V něm jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání“ (Kol 2,2-3). Následující vroucí modlitba z listu Efesanům je určena každému pokřtěnému: „... aby Kristus vírou přebýval ve vašem srdci, abyste zakořenění a upevnění v lásce byli schopni pochopit - jako všichni křesťané - celou tu šířku a délku, výšku i hloubku, poznat Kristovu lásku přesahující všechno poznání a dosáhnout plné míry Božích darů“ (3,17-19).

Růženec stojí ve službách tohoto ideálu a nabízí klíč k snazšímu otevření našeho nitra vůči hlubokému a niternému poznání Krista. Můžeme jej nazvat cestou Mariinou. Je to cesta příkladu Panny z Nazareta, ženy naplněné vírou, mlčením a nasloucháním. Je to zároveň cesta mariánské zbožnosti, oživené vědomím nerozlučného svazku mezi Kristem a jeho nejsvětější Matkou: Kristova tajemství jsou v jistém smyslu také tajemstvími Matky, a to dokonce i tehdy, kdy Maria do událostí není přímo zapojena, neboť žije z Krista a pro Krista. Vyslovíme-li v modlitbě Zdravas, Maria slova anděla Gabriela a svaté Alžběty jako naše vlastní, vždy znovu pocítíme potřebu hledat u Marie, v jejím náručí a srdci „požehnaný plod jejího života“ (srov. Lk 1,42).

Tajemství Krista, „tajemství“ člověka

25. Ve výše zmiňovaném svědectví z roku 1978 týkajícím se růžence jako mé milované modlitby jsem vyjádřil myšlenku, ke které bych se chtěl vrátit.

Řekl jsem, že „prostá modlitba růžence tepe v rytmu lidského života“. Ve světle naší úvahy o Kristových tajemstvích není obtížné toto antropologické hledisko růžence prohloubit. Tento aspekt je mnohem radikálnější, než by se mohlo na první pohled zdát.

Rozhodneme-li se kontemplovat Krista prostřednictvím sledování jednotlivých období jeho života, není možné, abychom v nich nezachytili také pravdu o člověku. Ve svém učení, počínaje encyklikou *Redemptor hominis*, jsem se mnohokrát opíral o jedno významné tvrzení II. vatikánského koncilu: „Ve skutečnosti se tajemství člověka opravdu vyjasňuje jen v tajemství vtěleného Slova“. Růženec napomáhá otevřít se tomuto světlu. Kráčíme-li po cestách Kristových, které jsou „rekapitulací“, odhalením a spásou cest lidských, staneme před obrazem skutečného člověka. Kontemplace Ježíšova narození nás učí chápat posvátnost života. Pohled na dům v Nazaretě zjevuje prvotní pravdu o rodině podle Božího plánu. Nasloucháním Mistrovým slovům v tajemstvích jeho veřejného života nacházíme světlo ke vstupu do Božího království, a kráčíme-li s ním na Kalvárii, pochopíme smysl spasitelného utrpení. A konečně, kontemplujeme-li Krista a jeho Matku ve slávě, spatříme cíl, k němuž jsme všichni povoláni, jestliže se necháme uzdravit a proměnit Duchem svatým. Dá se říci, že každé správným způsobem rozjímané růžencové tajemství vrhá světlo na tajemství člověka.

Zároveň se stává naprosto přirozeným přinášet na tato setkání se svatým lidstvím Vykupitele mnohé problémy, úzkosti, námahy a plány, kterými se náš život vyznačuje. „Na Hospodina slož svoji starost, postará se o tebe“ (Ž 55,23). Rozjímat s růžencem znamená složit své břemeno před milosrdné srdce Krista a jeho Matky. Když po dvaceti pěti letech znovu přemítám nad zkouškami, které mě neminuly ani v mé službě Petrova nástupce, cítím potřebu opět zdůraznit, či spíše obrátit se na všechny s vřelou výzvou, aby s růžencem učinili osobní zkušenost: ano, tato modlitba skutečně „tepe v rytmu lidského života“, aby jej sladila s rytmem života božského, v radostném společenství Nejsvětější Trojice - vytouženým cílem našeho bytí.

KAPITOLA III.: ŽIVOT PRO MĚ JE KRISTUS

Růženec, cesta ke vstřebávání tajemství

26. Pro rozjímaní o Kristových tajemstvích disponuje růženec charakteristickou metodou, vhodnou svou podstatou ke vstřebávání tajemství. Jedná se o metodu založenou na opakování. Platí to zejména pro modlitbu *Zdravas, Maria*, která se u každého tajemství desetkrát opakuje. Povrchní pohled na takovéto opakování může svádět, aby byl růženec pokládán za nezáživnou a nudnou modlitbu. Zcela odlišný pohled však nabízí představa považovat růženec za vyjádření lásky, s níž se neúnavně obracíme k milované osobě s výrazy, které jsou si svou formou sice podobné, avšak zároveň stále nové; to kvůli citům, které je prostupují.

V Kristu Bůh skutečně přijal „srdce z masa“. Ježíš má nejenom srdce božské, bohaté milosrdenstvím a odpuštěním, ale také srdce lidské, schopné všech citových záchvěvů. Pokud bychom chtěli najít nějaký důkaz v evangeliích, snadno bychom jej našli v jímavém rozhovoru vzkříšeného Krista s Petrem: „Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než ti zde?“ Ježíš tuto otázku položil Petrovi třikrát a dostalo se mu trojí odpovědi: „Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád“ (srov. Jan 21,15-17). Kromě vlastního významu tohoto úryvku, tolik důležitého pro Petrovo poslání, si nelze nepovšimnout krásy tohoto trojího opakování, v němž jsou naléhavá otázka i příslušná odpověď vyjádřeny dobře známými

výrazy univerzální zkušenosti lidské lásky. Chceme-li růženci porozumět, bude třeba vejít do psychologické dynamiky, jež je lásce vlastní.

Jedno je jasné: ačkoli se opakované Zdravas, Maria obrací přímo k Marii, je tento projev lásky jejím prostřednictvím nakonec adresován Ježíši. Náplní opakování je touha po stále plnějším připodobnění se Kristu, což je skutečným „programem“ křesťanského života. Svatý Pavel tento program vyjadřuje těmito zanícenými slovy: „Vždyť pro mě život je Kristus a smrt ziskem“ (Flp 1,21). A dále: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus“ (Gal 2,20). Růženec nám v tomto připodobňování pomáhá růst až k dosažení svatosti.

Účinná metoda...

27. Nemělo by nás překvapovat, že náš vztah ke Kristu může využívat nějakou metodu. Bůh ve svém sdělování sebe samého člověku respektuje způsob bytí naší přirozenosti i její životní rytmy. Křesťanská spiritualita, byť dobře znající nejvznešenější formy mystického mlčení, ve kterém jsou všechny obrazy, slova i gesta jakoby překonány intenzitou nevýslovného sjednocení člověka s Bohem, zapojuje obvykle celou lidskou osobu v plnosti jejího složitého psychofyzického i relačního bytí.

Tato skutečnost je velmi dobře patrná v liturgii. Svátosti i svátostiny jsou strukturovány sériemi obřadů, zapojujícími různé dimenze osoby. Totéž platí i pro modlitbu mimo liturgii. Potvrzuje to také skutečnost, že nejtypičtější modlitba kristologické meditace Východu koncentrovaná ve slovech: „Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, smiluj se nade mnou hříšným!“ je tradičně vázána na dýchací rytmus. Kromě toho, že tato metoda podporuje vytrvalost v modlitbě, vtěluje také jakýmsi způsobem touhu, aby se Kristus stal v životě modlícího se člověka dechem, duší a vůbec „vším“.

... která však může být ještě vylepšena

28. V apoštolském listě Novo millennio ineunte jsem připomněl, že obnovený zájem o meditaci se dnes projevuje také na Západě, kde někdy přivádí k silnému zaujetí některými aspekty jiných náboženství. Existují křesťané, kteří se z důvodu nedostatečné znalosti křesťanské kontemplativní tradice nechávají těmito návrhy zlákat. Přestože tyto návrhy mohou obsahovat pozitivní prvky, které lze někdy do křesťanské zkušenosti zahrnout, skrývají často nepřijatelné ideologické pozadí. Také v těchto oblastech je velmi módní metodologie zaměřená na dosažení vysoké úrovně duchovní koncentrace s využitím technik psychofyzické, opakovací a symbolické povahy. Růženec má v tomto spektru univerzální náboženské fenomenologie své místo, avšak odlišuje se vlastním charakterem, jenž odpovídá konkrétním požadavkům křesťanské osobitosti.

Růženec je prostě metodou kontempace. Jako metoda je používán ve vztahu ke svému cíli a nemůže se tedy stát cílem sám o sobě. Protože se jedná o výsledek zkušeností v rozsahu několika staletí, neměli bychom metodu růžence podceňovat. V její prospěch vypovídají zkušenosti mnohých světců. Neznamená to však, že další zlepšování v této oblasti není možné. Právě to bylo cílem, když byla do cyklu růžencových tajemství vložena nová série tajemství světla, a stejné pohnutky vedly k předložení některých návrhů týkajících se způsobu recitace, které v tomto listu doporučuji. Své návrhy uvádím s plným respektem vůči ustálené struktuře této modlitby, neboť mým záměrem je pomoci věřícím pochopit růženec v jeho bohatství symboliky a harmonie s požadavky každodenního života. Mohlo by totiž vzniknout riziko, že růženec by selhal nejen jako prostředek k dosažení žádoucích

duchovních účinků, ale růžencová šňůra, se kterou tuto modlitbu obvykle recitujeme, by mohla být dokonce pokládána za jakýsi amulet či magický předmět, což by bylo zásadním překroucením smyslu i funkce růžence.

Vyslovování tajemství

29. Vyslovování tajemství a dokonce i využití možnosti zahledět se na vhodnou ikonu, která dané tajemství zobrazuje, je jako otevření scénáře umožňujícího soustředění pozornosti. Slova výborně usměrňují představivost i ducha k danému příběhu či okamžik z Kristova života. Spiritualita, jež se v církvi vyvinula, používá vizuální a obrazotvorné prvky při uctívání ikon i v řadě pobožností dotýkajících se lidských smyslů (patří mezi ně také metoda svatého Ignáce z Loyoly, doporučená v Duchovních cvičeních: *compositio loci*). Jsou pokládány za mimořádně užitečné a prospěšné při koncentraci mysli na určité tajemství. Jedná se ostatně o metodologii odpovídající samotné logice vtělení: Bůh si přál, aby měl Ježíš lidské rysy. Právě prostřednictvím Kristova tělesného bytí jsme přiváděni ke kontaktu s jeho božským tajemstvím.

Této potřebě konkrétního vyjádření odpovídá také vyslovování růžencových tajemství. Tajemství samozřejmě nenahrazují evangelium ani nevyčerpávají celý jeho obsah. Růženec tedy není náhradou za *lectio divina*, nýbrž jeho předpokladem a podporou. Tajemství, která jsou v růženci včetně tajemství světla rozjímána, se omezují na základní rysy Kristova života. Naši pozornost tedy mohou snadno obrátit ke zbytku evangelia, zvláště pokud je růženec recitován během okamžiků prodlouženého rozjímání.

Naslouchání Božímu slovu

30. K zajištění biblického základu a intenzivnějšího prožívání meditace je užitečné, aby bylo vyslovování tajemství doprovázeno čtením odpovídajícího biblického úryvku, který může být podle okolností kratší či delší. Žádný jiný projev totiž nikdy nedosáhne účinnosti inspirovaného slova. Je třeba mu naslouchat s jistotou, že se jedná o Boží slovo vyslovené dnes a „pro mě“.

Takto přijatá slova vrůstají do růžencové metodologie opakování, aniž by vzbuzovala pocit nudy v důsledku prostého připomínání něčeho již dobře známého. Nejde zde o připomínání informací. Účelem je nechat „promlouvat“ Boha. Při některých slavnostních příležitostech nebo při shromáždění společenství může být Boží slovo vhodným způsobem krátce komentováno.

Ztišení

31. Poslech i rozjímání se živí mlčením. Po vyslovení tajemství a přečtení Božího slova je před započtím ústní modlitby užitečné dát prostor přiměřeně dlouhému odmlčení a věnovat pozornost rozjímanému tajemství. Znovuobjevení hodnoty mlčení je jedním z tajemství kontemplace a meditace. Nevýhodou společnosti prosycené technologií a vlivem sdělovacích prostředků je skutečnost, že ztišení se stává čím dál obtížnějším. Stejně jako jsou okamžiky ztišení doporučovány v liturgii, je také při modlitbě růžence velmi užitečné vložit po vyslechnutí Božího slova krátkou přestávku, během níž se mysl soustřeďuje na obsah určitého tajemství.

Modlitba Otčenáš

32. Po vyslechnutí Božího slova a soustředěném pohledu na tajemství je přirozené pozvednout mysl k Otci. Ježíš nás k Otci přivádí v každém ze svých tajemství. K němu se také neustále obrací, neboť v náruči Otcově prodlévá (srov. Jan 1,18). Ježíš nás chce přivést do Otcovy blízkosti, abychom spolu s ním volali „Abba, Otče!“ (Řím 8,15; Gal 4,6). Na základě vztahu k Otci jsme bratry a sestrami Ježíšovými a také mezi sebou, když se nám dostává Ducha, který je zároveň Kristův i Otcův. Modlitba Otčenáše, který leží v pozici jakoby základního kamene kristologicko-mariánské meditace rozvíjené prostřednictvím opakovaného Zdrávas, Maria, dává prostřednictvím meditace tajemství zakoušet přítomnost církve i v případě recitování o samotě.

Deset Zdrávasů

33. Recitace Zdrávasů je nejširším prvkem růžence a zároveň tím, co z něj činí mariánskou modlitbu v pravém slova smyslu. Právě ve světle správně chápaných Zdrávasů docházíme k jasnému poznání, že mariánský charakter se kristologickému pojetí nejen neprotiví, ale naopak jej zdůrazňuje a pozvedá. První část modlitby Zdrávas, Maria je odvozena ze slov adresovaných Marii andělem Gabrielem a svatou Alžbětou a je kontemplací tajemství, které se v nazaretské Panně začalo naplňovat. Dá se říci, že tato slova vyjadřují obdiv nebes i země a v určitém smyslu dávají proniknout do krásy samotného Boha, když můžeme kontemplovat jeho vrcholného dílo - vtělení Syna v Mariině panenském lůně - podle vzoru radostných slov první knihy Mojžíšovy (srov. Gn 1,31) a onoho prvotního „patosu, s nímž se Bůh na úsvitu stvoření zahleděl na dílo svých rukou.“ Opakování Zdrávasů růžence nás přivádí k prožívání Božího půvabu: v jásavém úžasu poznáváme největší zázrak dějin. Mariino proroctví zde dochází svého naplnění: „Hle, od této chvíle mě budou blahoslavít všechna pokolení“ (Lk 1,48).

Těžištěm modlitby Zdrávas, Maria a spojovacím článkem mezi první a druhou částí je Ježíšovo jméno. Při uspěchané recitaci nám může tento spojovací článek uniknout a s ním také napojení na Kristovo tajemství, které je kontemplováno. Přitom je to však právě důraz na Ježíšovo jméno a jeho tajemství, kterým se smysluplná a plodná recitace růžence vyznačuje. Již Pavel VI. ve své apoštolské exhortaci *Marialis cultus* připomíná, že v některých oblastech existuje zvyk zdůrazňovat Kristovo jméno dodáním tajemství, které je právě rozjímáno. Tento obyčej je chvályhodný, zvláště při veřejné recitaci. Je totiž intenzivním vyjádřením kristologické víry, která se soustřeďuje na rozličné okamžiky Vykupitelova života. Jedná se o vyznání víry a zároveň o pomoc při koncentraci během meditace, neboť se tak usnadňuje proces vstřebávání Kristových tajemství, která jsou zde zasazena do opakovaných Zdrávasů. Opakování Ježíšova jména - jediného jména, které nám dává naději na spásu (srov. Sk 4,12) -, s nímž se prolíná jméno nejsvětější Matky téměř tak, jako bychom to činili na její pokyn, je cestou k připodobnění, která nám má dopomoci ke stále hlubšímu pronikání do Kristova života.

Z jedinečného vztahu ke Kristu, který z Marie činí Matku Boží, Theotokos, pak vyplývá síla prosby, se kterou se k ní obracíme ve druhé části modlitby, kde jejím mateřským přímlovám svěřujeme svůj život i hodinu vlastní smrti.

Sláva Otci

34. Trinitární doxologie je cílem veškeré křesťanské kontempace. Kristus je totiž cestou, která nás v Duchu svatém přivádí k Otci. Dojdeme-li po této cestě až k jejímu konci, setkáme se s tajemstvím tří božských osob, kterým náleží chvála, klanění a díkyvzdání. Je důležité, aby bylo v růženci zvolání Sláva Otci, tento vrchol kontempace, správně zdůrazněno. Při veřejné recitaci může být zpíváno, aby bylo toto strukturální hledisko (tolik důležité v každé křesťanské modlitbě) vhodně zdůrazněno.

Podle toho, do jaké míry byla meditace tajemství pozorná a hluboká, a podle toho, v jaké míře byla, Zdrávas po Zdrávasu, oživována láskou ke Kristu a Marii, dostává trinitární oslava na konci každého desátku (vzdálena významu pouze povrchního zakončení) svůj správný kontemplativní tón, pozvedající mysl do výšky nebes. Prožíváme tak určitým způsobem zkušenost z hory Tábor a předjímáme kontemplaci časů budoucích: „Mistře, je dobře, že jsme tady“ (Lk 9,33).

Krátká závěrečná modlitba

35. Současný způsob modlení růžence vkládá po trinitární doxologii krátkou modlitbu, která se liší podle místních zvyků. Je prospěšné zdůraznit (aniž bychom jakkoli snižovali hodnotu obvyklých modliteb), že kontempace bude moci lépe vyjádřit veškerou svoji plodnost, zakončíme-li každé z tajemství modlitbou za obdržení určitých plodů z rozjímání. Růženec tak bude s větší účinností vyjadřovat své propojení s křesťanským životem. Tento aspekt naznačuje krásná liturgická modlitba, která nás vyzývá, abychom si při rozjímání růžencových tajemství vyprošovali „následovat to, co obsahují, a dosáhnout toho, co slibují“.

Tato závěrečná modlitba může být inspirována nejrůznějšími vhodnými formami. Růženci se tak dostává podob, které jsou lépe přizpůsobeny rozmanitým duchovním tradicím a rozličným křesťanským komunitám. Z tohoto hlediska lze doufat, že se po náležitém pastoračním rozlišování rozšíří nejpřijatelnější návrhy, které by dokonce mohly být prověřeny v mariánských centrech a svatyních orientovaných na modlitbu růžence, aby Boží lid mohl čerpat z hojnosti autentického duchovního bohatství a nacházel zde podněty pro vlastní kontemplaci.

Růžencová šňůra

36. Tradiční pomůckou při recitaci růžence je růžencová šňůra. V nejpovrchnějším pojetí se často stává pouhým počítadlem Zdrávasů. Růžencová zrna však vyjadřují také určitou symboliku, která může být dalším obohacením kontempace.

První věcí v tomto ohledu, které je třeba si povšimnout, je sbíhání se zrn u zobrazení Ukřižovaného, který tak samotný průběh modlitby vlastně otevírá i uzavírá. V Kristu je soustředěn život i modlitby věřících. U Ježíše vše začíná, k němu směřuje a skrze něho pak všechno v Duchu svatém spěje k Otci.

Jako nástroj k počítání určující rytmus modlitby pak připomíná nekončící kontemplaci i cestu ke křesťanské dokonalosti. Blahoslavený Bartolo Longo pohlížel na růžencovou šňůru jako na „pouto“, kterým jsme svázáni s Bohem. Ano, pouto, avšak pouto příjemné, neboť takový je i svazek, který nás spojuje s Bohem, naším Otcem. Je také poutem „synovským“, které nás uvádí v soulad s Marií - „služebnicí Páně“ (Lk 1,38) - a nakonec i se samotným Kristem. Ten, ač je Bohem, se z lásky k nám „ponížil“ (Flp 2,7).

Ušlechtilé je také rozšířit symbolický význam růžencové šňůry na naše mezilidské vztahy, kdy nám může připomínat svazek společenství a bratrství, který nás všechny spojuje v Kristu.

Zahájení a zakončení

37. V různých situacích používá současná praxe nejrozmanitější způsoby uvedení růžence. V některých oblastech existuje zvyk zahajovat tuto modlitbu slovy 70. žalmu: „Bože, pospěš mi na pomoc, Pane, slyš naše volání!“, která u modlících se osoby probouzí pokorné vědomí vlastní nedostatečnosti. Jinde růženec začíná recitací Kréda, které vyznání víry činí téměř základem právě zahajované kontemplace. Všechny tyto či podobné způsoby jsou podle míry, v jaké naši mysl uvádějí do kontemplace, stejně vhodné. Modlitba bývá uzavírána modlitbou na úmysl Svatého otce, aby se pohled modlících otevřel vůči širším obzorům potřeb církve. Církev také pro osoby, které se růženec modlí s požadovanou disponovaností, obdařila růženec odpustky, aby tak podpořila církevní rozměr této modlitby.

Pokud je růženec takto recitován, stává se skutečnou duchovní cestou, na níž je Maria matkou, učitelkou a průvodkyní, která věřící podporuje svou mocnou přímluvou. Není divu, že na konci této modlitby naše mysl po vnitřní zkušenosti s Mariiným mateřstvím pocítuje potřebu rozplývat se chválou svaté Panny v nádherné modlitbě Zdravas, Královno nebo loretánských litaních. Tato chvíle je korunovací vnitřního putování, které věřícího přivedlo k živému kontaktu s tajemstvím Krista a jeho nejsvětější Matky.

Rozvržení v čase

38. Růženec lze celý recitovat každý den a ty, kdo tak činí, nelze než pochválit. Kontemplativní osoby tak mohou modlitbou naplnit celý den. Jindy může růženec provázet nemocné a zestárlé, kteří mívají dostatek času. Je však samozřejmé - a platí to ještě ve větší míře po přidání nového cyklu tajemství světla - že mnozí nebudou moci recitovat více než jednu část růžence, a to podle určitého týdenního rozvrhu. Výsledkem takového týdenního rozdělení bude obohacení různých dnů v týdnu určitým duchovním „zabarvením“, jež bude obdobné k tomu, co se odehrává v liturgii během liturgického roku.

Podle současného zvyku jsou pondělí a čtvrtky věnovány radostným tajemstvím, úterý a pátek bolestným a středa se sobotou pak tajemstvím slavným. Kam tedy vložit tajemství světla? Uvážíme-li, že slavná tajemství mají své místo dvakrát po sobě, tedy v sobotu a v neděli, a že sobota je tradičně dnem se silným mariánským důrazem, zdá se hodným doporučení převést na sobotu druhou meditaci radostných tajemství, která Mariinu přítomnost zvláště důrazně zmiňují. Čtvrtek se tak uvolní právě k meditaci o tajemstvích světla.

Toto doporučení nemíní nijak omezovat oprávněnou svobodu v osobní či společné modlitbě, kde je třeba brát v úvahu duchovní a pastorační požadavky a zvláště pak různé liturgické slavnosti, které mohou vyžadovat vhodné úpravy. Skutečně důležité je to, aby byl růženec ve stále větší míře chápán a praktikován jako prostředek ke kontemplaci. Prostřednictvím růžence se křesťanský týden soustředěný na neděli - den vzkříšení - stává podobně jako v liturgii putováním tajemstvími Kristova života. Ježíš se pak v životech svých následovníků projevuje jako Pán času i dějin.

ZÁVĚR

„Požehnaný Mariin růženec, líbezná pouto pojící nás s Bohem“

39. To, co zde bylo řečeno, vyjadřuje v hojné míře bohatství této tradiční modlitby vyznačující se jednoduchostí lidové modlitby i teologickou hloubkou přizpůsobenou těm, kdo cítí potřebu zralejší a hlubší kontemplace.

Církev růženci vždycky připisovala zvláštní účinnost, když této modlitbě v chórové recitaci a vytrvalé praxi svěřovala nejzávažnější problémy. V okamžicích, kdy se zdálo být ohroženo samotné křesťanství, bylo překonání nebezpečí přičítáno síle této modlitby a růžencová Panna byla velebena jako přímluvkyně záchran.

Dnes této modlitbě a její účinnosti ochotně svěřuji - jak jsem naznačil již na začátku - záležitost míru ve světě i v rodinách.

Mír

40. Vážné těžkosti, kterým je svět v počátcích tohoto nového tisíciletí vystaven, nás přivádějí k myšlence, že naději na světlejší budoucnost může dát pouze zásah shůry, schopný obrátit srdce těch, kdo žijí v konfliktních situacích, nebo těch, kdo ve svých rukou drží osudy národů.

Růženec je modlitbou ze své podstaty směřující k míru. Je totiž založen na kontemplaci Krista, jenž je Kníže pokoje a „naš pokoj“ (Ef 2,14). Kdokoli se snaží vstřebávat Kristova tajemství - a právě to je cílem růžence -, osvojuje si tajemství míru, jež potom činí svým životním programem. Kromě toho růženec díky svému meditativnímu charakteru a pokojnému recitování série Zdrávasů disponuje modlící se osobu k přijetí a hlubokému zakoušení skutečného míru, který je zvláštním darem vzkříšeného Ježíše (srov. Jan 14,27; 20,21), uvnitř vlastního bytí a k jeho rozlití všude okolo sebe.

Růženec je modlitbou míru také proto, že přináší plody milosrdné lásky. Pokud je recitován správným způsobem jako opravdová meditativní modlitba, přivádí nás ve svých tajemstvích k setkání s Kristem a v důsledku toho k rozpoznání Kristovy tváře také ve svých bližních, zvláště těch, kteří nejvíce strádají. Cožpak by bylo možné kontemplovat radostné tajemství narození Dítěte v Betlémě a nezakoušet přitom touhu přijímat, bránit a podporovat život nebo pociťovat přání převzít na svá bedra utrpení dětí ve všech částech světa? Jak bychom mohli v tajemstvích světla kráčet v Kristových stopách, aniž bychom se rozhodli svědčit o jeho blahoslavenstvích v každodenním životě? Jak bychom mohli kontemplovat Krista nesoucího kříž a ukřižovaného, aniž bychom pocítili potřebu jednat jako „Šimon z Kyrény“ tam, kde nacházíme své bratry a sestry sklíčené bolestí či zdrcené zoufalstvím? A konečně, jak bychom mohli upřít svůj zrak na slávu vzkříšeného Krista a Marii korunovanou na nebesích, aniž bychom zakusili touhu učinit tento svět krásnějším, spravedlivějším a bližším Božímú plánu?

Zkrátka, zatímco jsou v růženci naše oči obráceny ke Kristu, činí z nás tato modlitba také strůjce míru ve světě. Díky svému charakteru naléhavé sborové prosby, která je odpovědí na Kristovu výzvu modlit se „stále a neochabovat“ (Lk 18,1), nám růženec dává naději, že i dnes lze vyhrát tak těžkou „bitvu“, jakou úsilí o mír bezesporu je. Růženec je vzdálen jakémukoli útěku před problémy světa. Pobízí nás, abychom na ně nahlíželi odpovědně a

velkoryse, a dává nám sílu, abychom jim čelili s jistotou Boží pomoci a pevným úmyslem vydávat v každé situaci svědectví o „lásce, neboť ona je svorník dokonalosti“ (Kol 3,14).

Rodina: rodiče...

41. Růženec je modlitba za mír a stejně tak je a vždycky byl modlitbou rodinnou a za rodinu. Růženec býval velmi oblíbenou modlitbou křesťanských rodin a je jisté, že měl na rodinné společenství příznivý vliv. Toto cenné dědictví bychom neměli opouštět. Je třeba vrátit se k rodinné modlitbě a modlit se také za rodiny s využitím právě této formy modlitby.

Ve svém apoštolském listě *Novo millennio ineunte* jsem povzbuzoval ke slavení Liturgie hodin také laiky v běžném životě farních společenství či křesťanských skupin.³⁹ Nyní bych chtěl udělat totéž s modlitbou růžence. Tyto dvě cesty křesťanské kontempace se vzájemně nevylučují, ale naopak se doplňují. Chtěl bych tedy požádat ty, kdo se věnují pastorační rodin, aby modlitbu růžence vřele doporučovali.

Rodina, která se v jednotě modlí, zůstává sjednocena. Svatý růženec se v pradávnejší tradici jeví jako zvláště účinná modlitba sjednocující rodinu. Jednotliví členové rodiny, kteří obrazejí svůj zrak k Ježíši, znovu nabývají schopnosti dívat se do očí jeden druhému, aby pak spolu rozmlouvali, projevovali si vzájemnou solidaritu, navzájem si odpouštěli a čerpali sílu ze závazku lásky obnoveného Božím Duchem.

Mnohé problémy současných rodin - zvláště v ekonomicky rozvinutých společnostech - plynou ze vzrůstajících těžkostí s komunikací. Rodiny nedokáží být pospolu a řídké příležitosti, kdy se tak stane, jsou nejednou pohlceny sledováním televizní obrazovky. Návrat k recitaci růžence v rodinách znamená vložit do každodenního života velmi odlišné obrazy, totiž obrazy tajemství spásy: obraz Vykupitele a obraz jeho Nejsvětější Matky. Rodina, která se společně modlí růženec, zprostředkovává něco z atmosféry domu v Nazaretě: Ježíš je středem pozornosti, sdílejí se s ním radosti i bolesti, do jeho rukou jsou vkládány potřeby a plány, od něj je čerpána naděje a síla k dalšímu putování.

... a děti

42. Je také krásné a prospěšné svěřovat této modlitbě růst a rozvoj dětí. Vždyť právě v růženci sledujeme Kristův vývoj od jeho početí až k smrti a konečnému vzkříšení a slávě. Pro rodiče je čím dál složitější sledovat své děti v různých etapách jejich života. V technologicky rozvinutých společnostech prostoupených působením sdělovacích prostředků a globalizací se všechno stalo mnohem rychlejším a kulturní mezigenerační rozdíly se ještě více prohloubily. Nejrozmanitější signály a různé nepředvídatelné zkušenosti si v životě dětí a mládeže rychle otevírají prostor. Rodiče pak při pohledu na rizika, kterým musí jejich děti čelit, nejednou prožívají velké úzkosti. Někdy zakouší trpká zklamání, když jejich děti podléhají vábení drog, svádění k bezuzdnému požitkářství, pokušení k násilí a všelijakým projevům ztráty smyslu a zoufalství.

Modlit se růženec za děti, ba co více, spolu s dětmi a vychovávat je od raných let k prožívání tohoto každodenního „modlitebního spočinutí“ v rodině, není samozřejmě řešením každého problému. Jisté se ale jedná o duchovní pomoc, kterou nelze podceňovat. Dá se namítat, že růženec se zdá být modlitbou, která není příliš přizpůsobena vkusu současných dětí a mládeže. Tato námitka nejspíše míří na nesprávnou formu této modlitby. Nic nestojí v cestě tomu, aby (při zachování základní struktury) děti a mládež tuto

modlitbu - v rodině i ve skupinách - obohatili vhodnými symbolickými a praktickými prvky, které by pomáhaly jejímu chápání a docenění. Proč to nezkusit? Pastorační mládež s pozitivním, horlivým a tvořivým postojem (jak je to zřetelně vidět na světových dnech mládeže) je s Boží pomocí schopna vskutku pozoruhodných činů. Bude-li modlitba růžence správným způsobem předkládána, jsem si jist, že mládež bude schopna dospěle překvapit způsobem, jakým tuto modlitbu přijme za svou, i její recitací s nadšením, které je pro jejich věk tolik charakteristické.

Růženec – poklad, který je třeba znovu objevit

43. Milovaní bratři a sestry! Tak jednoduchá a zároveň tolik bohatá modlitba, jakou růženec je, si skutečně zaslouží, aby byla křesťanským společenstvím znovuobjevena. Učiňme tak především letos, kdy tento návrh můžeme přijmout jako potvrzení směru vytyčeného apoštolským listem *Novo millennio ineunte*, jímž se při sestavování svého programu pro nejbližší budoucnost inspirovaly pastorační plány mnoha místních církví.

Obracím se zvláště na vás, drazí spolubratři v biskupské službě, kněží a jáhni, a na vás, pastorační pracovníci v rozličných službách, abyste se prostřednictvím vlastní osobní zkušenosti s krásou růžence stali jeho přesvědčenými šířiteli.

Svou důvěru vkládám také do vás, teologové, abyste ve svých moudrých a pečlivých reflexích založených na Božím slovu a citlivých vůči živé zkušenosti křesťanského lidu pomohli v této tradiční modlitbě odhalit biblické základy, duchovní bohatství a pastorační hodnotu.

Spoléhám se na vás, řeholníci a řeholnice, kteří jste zvláštním způsobem povoláni ke kontemplaci Kristovy tváře ve škole Mariině.

Dívám se na vás na všechny, bratři a sestry každého stavu, na vás, křesťanské rodiny a na všechny, kdo jste pokročilého věku či nemocní, a také na mládež: vezměte růženec s důvěrou opět do rukou a objevte tuto modlitbu znovu ve světle Písma, v souladu s liturgií a v kontextu každodenního života.

Kéž se má výzva setká s vaším přijetím! Na počátku dvacátého pátého roku pontifikátu svěřuji tento apoštolský list do moudrých rukou Panny Marie a v duchu se skláním před jejím obrazem v nádherném chrámu vystavěném k její poctě blahoslaveným Bartolem Longem, apoštolem růžence. Ochotně přijímám za svá jímavá slova, kterými tento služebník Páně uzavírá slavnou Modlitbu ke Královně svatého růžence: „Požehnaný růženec Mariin, líbezná pouto pojící nás s Bohem! Pouto lásky, které nás pojí s anděly, útočiště spásy v útocích pekla, bezpečný přístav v každém nebezpečí ztroskotání, který už nikdy neopustíme. Bude útěchou v hodině naší smrti. Jemu bude náležet poslední polibek dohasínajícího života a posledním slovem našich úst bude tvé sladké jméno, ó Královno růžence z Pompejí, ó Matko naše, Útočiště hříšníků a Utěšitelko trpících. Budiž všude velebena, nyní i vždycky, na zemi i na nebi.“

Dáno ve Vatikánu, 16. října roku 2002, na počátku dvacátého pátého roku pontifikátu.

Joannes Paulus II.

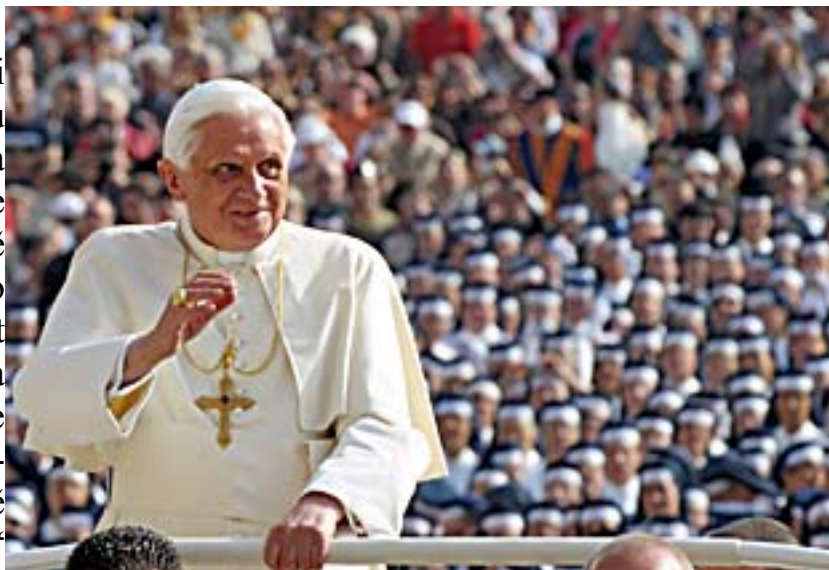
Svatý Pavel:

církevní dimenze myšlení svatého Pavla

(katecheze Benedikta XVI. při střeďeční generální audienci na náměstí sv. Petra, 15. října 2008)

Drazí bratři a sestry,

minulou středu jsem při katechezi mluvil o Pavlově vztahu k předvelikonočnímu Ježíši, za jeho pozemského života. Ptali jsme se: „Co věděl Pavel o Ježíšově životě, o jeho slovech a jeho umučení?“. Dnes bych chtěl mluvit o učení sv. Pavla o Církví. Na počátku musíme konstatovat, že toto slovo v románských jazycích – italsky „Chiesa“, ve francouzštině „Église“ a ve španělštině „Iglesia“ – pochází z řeckého *ekklēsia*!

Původ má ve Starém zákoně, znamená shromáždění Izraelského národa, svolané Bohem, a zejména exemplární shromáždění na úpatí Sinaje. Tímto slovem je nyní označováno nové společenství těch, kteří věří v Krista, kteří se cítí být Božím shromážděním, nově svolaným ze všech národů Bohem a před Něho. Slovo *ekklēsia* se poprvé objevuje právě v Pavlových spisech. Právě on se stává prvním křesťanským autorem. Děje se tak na počátku Prvního listu Soluňanům, kde se Pavel výslovně obrací k „soluňské církevní obci“ (srov. také „církevní obec laodicejská“ *Kol 4,16*). V dalších Listech mluví o Boží Církví v Korintu (*1 Kor 1,2; 2 Kor 1,1*), v Galatech (*Gal 1,2* aj.). To jsou tedy partikulární církve – ale říká také, že pronásledoval „Boží Církev“. A tady už nejde o určitou místní komunitu, ale o „Boží Církev“ obecně. Vidíme tedy, že slovo „Církev“ má více rozměrů. Na jedné straně označuje Boží shromáždění na určitých místech (v určitém městě, zemi, domě), ale znamená také Církev jako celek. Z toho je zřejmé, že „Boží Církev“ není jen souhrnem různých místních církví, ale že jednotlivé místní církve jsou uskutečněním jediné Církve Boží. Všechno dohromady tvoří „Boží Církev“, která jednotlivé místní církve předchází a zároveň v nich má svůj výraz a v nich se uskutečňuje.

Důležité je povšimnout si, že slovo „Církev“ se téměř vždy objevuje s přívlastkem „Boží“. Není to lidské sdružení, které by povstalo ze společných idejí nebo zájmů, nýbrž vzniká jako společenství svolané Bohem. On ji svolal a proto je jediná ve všech svých projevech. Boží jednota tvoří jednotu Církve na všech místech, kde se nachází. Později, v Listu Efesanům, Pavel rozsáhle vypracovává koncept jednoty Církve, v návaznosti na koncept Božího lidu, Izraele, který proroci považovali za „Boží nevěstu,“ povolanou žít s Ním v manželském vztahu. Pavel představuje jedinou boží církev jako „nevěstu Kristovu“, která je jedním tělem a jedním duchem s Kristem samým. Je známo, že Pavel byl v mládí zapřisáhlým nepřítelem nového hnutí založeného jako Kristova církev. Byl jejím nepřítelem, protože v ní viděl ohrožení věrnosti tradici Božího lidu, vedeného vírou v jediného Boha. Tato věrnost měla vyjádření především v obřizce, v dodržování pravidel

kultovní čistoty, ve zdrženlivosti k jistým pokrmům a v dodržování soboty. Izraelité zaplatili tuto věrnost krví mučedníků v čase Makabejských, když helénistický režim přikazoval všem národům, aby se přizpůsobili jediné helénistické kultuře. Mnozí Izraelité až do krve hájili povolání Izraele. Mučedníci zaplatili životem identitu svého lidu, která se vyjadřovala v těchto věcech. Po setkání se Zmrtvýchvstalým Kristem Pavel pochopil, že křesťané nejsou zrádci. Naopak. V nové situaci Bůh Izraele skrze Krista rozšířil své povolání na všechny národy a stal se Bohem všech lidí. Věrnost jedinému Bohu se uskutečňovala právě tak, že nebylo už více zapotřebí rozlišovacích znamení v podobě norem a zachovávání zvláštních pravidel, protože všichni byli povoláni, aby ve své různosti byli součástí jediného Božího lidu, „Boží Církve“ v Kristu.

Pavel v nové situaci okamžitě jasně pochopil jednu věc, totiž základní a zakládající význam Krista a „slova“, které Jej ohlašovalo. Pavel věděl nejen to, že křesťanem se nelze stát z nátlaku, ale také že ve vnitřním nastavení nového společenství je institucionální komponenta nevyhnutelně spojena s „živým“ slovem, s hlásáním živého Krista, v němž se Bůh otvírá pro všechny národy a spojuje je v jediný Boží lid. Je příznačné, že Lukáš ve Skutcích Apoštolských několikrát užívá – také ve spojení s Pavlem – syntagma „hlásat slovo“ (Sk 4,29.31 8,25; 11,19; 13,46; 14,25 16,6.32), se zřejmým úmyslem vyzdvihnout co nejvíce rozhodující význam hlásání „slova“. Toto slovo konkrétně tvoří Kříž a Vzkříšení Krista, v němž byla naplněna Písma.

Velikonoční tajemství, které vyvolalo obrat v jeho životě cestou do Damašku, je samozřejmě středem Apoštolova kázání (srov. *1 Kor>* 2,2; 15,14). Toto Tajemství, hlásané slovem, se uskutečňuje ve svátostech křtu a eucharistie a stává se skutečností v křesťanské lásce. Pavlovo evangelizační působení nemíří k ničemu jinému, než aby zakořenil komunitu věřících v Kristu. Je to idea obsažená už v etymologii slova *ekklēsia*, kterému Pavel – a spolu s ním celé křesťanství – dal přednost před dalším termínem „synagoga“, nejen protože první je „civilnější“ (odvozené z řečtiny, kde znamenalo politické, nikoli přímo náboženské, shromáždění), ale také proto, že naznačuje přímo teologickou ideu, totiž povolání *ab extra*, z vnějšku. Není to tedy jednoduše sešlost, spolčování. Věřící jsou povoláni Bohem, který je shromáždí v jediném společenství, ve své Církvi.

V této linii můžeme chápat také originální, výlučně pavlovský koncept Církve jako „Těla Kristova.“

K tomu je dobré mít před sebou dva různé rozměry tohoto konceptu. První je sociologické povahy: tělo je tvořeno jednotlivými součástmi a bez nich by neexistovalo. Tato interpretace se objevuje v *Listu Římanům* a v *Prvním listu Korintánům*, kde Pavel přejímá obraz běžný v římské společnosti. Říká, že národ je jako tělo s různými údy, každý má svou funkci, a všechny, i ty nejmenší a zdánlivě bezvýznamné, jsou nezbytné k tomu, aby tělo mohlo žít a vykonávat své funkce. Apoštol si správně všimá, že v Církvi jsou různá povolání: proroci, apoštolové, učitelé i prostí lidé, a všichni jsou povoláni žít každý den

v lásce, všichni jsou nezbytní k tomu, aby rostla živá jednota tohoto duchovního organismu.

Druhá interpretace odkazuje k samému Kristovu Tělu. Pavel říká, že Církev není pouze organismem, ale stává se reálně Kristovým tělem ve svátosti eucharistie, v níž všichni přijímáme Tělo a stáváme se skutečně jeho Tělem. Tak se naplňuje tajemství zasnoubení, tak se všichni stávají jedním tělem a jedním duchem v Kristu. Tady se dostáváme daleko za sociologický obraz a ukazuje se pravá a hluboká podstata, totiž jednota všech pokřtěných v Kristu. Apoštol je všechny považuje za „jedno“ v Kristu, uzpůsobené svátostí jeho Těla. Pavel takto dává najevo – a nám všem na srozuměnou - že si dobře uvědomuje, že Církev není ani jeho ani naše: Církev je Tělo Krista, „Církev Boží“, „Boží pole, Boží stavba, ... Boží chrám“ (*1 Kor 3,9.16*). Zvláště poslední označení je zajímavé, protože přičítá předivu mezilidských vztahů termín, který obvykle sloužil k označení fyzického místa, považovaného za posvátné. Vztah mezi Církví a chrámem nabývá proto komplementární rozměr: na jedné straně se na církevní komunitu vztahuje charakter vydělenosti a čistoty, jaká patří posvátné stavbě, ale na straně druhé je koncept materiálního prostoru překonán, aby jeho valence byla přenesena na živé společenství víry. Jestliže tedy dříve byly chrámy považovány za místa Boží přítomnosti, nyní víme a vidíme, že Bůh nebydlí v budovách z kamenů. Místem Boží přítomnosti na světě je živé společenství věřících.

Zvláštní pojednání by si zasloužilo označení „Boží lid“, které se u Pavla vztahuje zejména na lid Starého Zákona a posléze na pohany, kteří byli „ne-lidem“, ale stali se lidem Božím díky připojení ke Kristu skrze slovo a svátost. A konečně ještě poslední nuance. V *Listu Timotejovi* Pavel označuje Církev za „dům Boží“ (*Tm 3,15*). Jde o definici

vskutku originální, protože mluví o církvi jako o komunitní struktuře, v níž jsou žity mezilidské vztahy rodinného typu. Apoštol nám pomáhá chápat stále do větší hloubky tajemství Církve v různých dimenzích tohoto Božího shromáždění na světě. V tom je velikost Církve a velikost našeho povolání: jsme Božím chrámem na světě, místem, v němž Bůh skutečně přebývá – a zároveň jsme společenství, rodina Boha, který je Lásky. Jako rodina a dům Boží máme uskutečňovat na světě Boží lásku a být tak v síle, pocházející z víry, místem a znamením jeho přítomnosti. Prosme Pána, aby nám dopřál být stále více jeho Církví, jeho Tělem, místem přítomnosti jeho lásky na tomto světě a v našich dějinách.

ANNI PAULINI PEREGRINATIO

24. června – 5. července 2009

STŘEDA, 24. ČERVNA

18h - odjezd z Pustiměře

ČTVRTEK, 25. ČERVNA

kolem poledne příjezd
do Verny (místo,
kde sv. František
dostal stigmata),
mše svatá,
procesí do kaple stigmat.
Odjezd do Assisi, nešpory.
NOCLEH S POLOPENZÍ

PÁTEK, 26. ČERVNA

**9.00: mše svatá
u hrobu sv. Františka,**
putování po posvátných
místech Assisi,
poutní zastavení v Norci
(někdejší Nursie) –
rodiště sv. Benedikta,

navečer příjezd do Říma. **NOCLEH S POLOPENZÍ**

SOBOTA, 27. ČERVNA

Mše sv. u hrobu sv. Petra:
Jeho Eminence
Giovanni kardinál Coppa
10.30h – prohlídka
vatikánských zahrad
a Sixtinské kaple,
Poutní pobyt v Římě,
NOCLEH S POLOPENZÍ

NEDĚLE, 28. ČERVNA

Eucharistie
na poděkování Pánu
Bohu u příležitosti
90. narozenin
Jeho Eminence
Tomáše kardinála
Špidlíka,
Angelus
se Svatým Otcem
na náměstí sv. Petra,
poutní pobyt v Římě,
NOCLEH S POLOPENZÍ

PONDĚLÍ, 29. ČERVNA

Mše sv. v bazilice sv. Klimenta, modlitba u hrobu
sv. Cyrila (+869), poutní pobyt v Římě,
v 17h: zakončení Roku sv. Pavla
v bazilice sv. Pavla za hradbami,
odjezd do Subiaca,
NOCLEH S POLOPENZÍ

ÚTERÝ, 30. ČERVNA

Subiaco:
mše sv.
v jeskyni sv.
Benedikta,
prohlídka míst
spjatých
s životem
Patrona
Evropy,
odjezd
do Pompejí,
bohoslužba
v bazilice
Panny Marie
Růžencové,
odjezd
do Pagani,
**NOCLEH
S POLOPENZÍ**

STŘEDA, 1. ČERVENCE

Amalfi (katedrála sv. Ondřeje, apoštola),
Ravello (dóm – kaple sv. Pantaleona),
Salerno (katedrála sv. Matouše evangelisty),
San Giovanni Rotondo (sv. P. Pio)
NOCLEH S POLOPENZÍ

ČTVRTEK, 2. ČERVENCE

San Giovanni Rotondo,
Monte Sant'Angelo,
den u moře
NOCLEH S POLOPENZÍ

PÁTEK, 3. ČERVENCE

San Giovanni Rotondo, odpoledne odjezd do Loreta,
NOCLEH S POLOPENZÍ

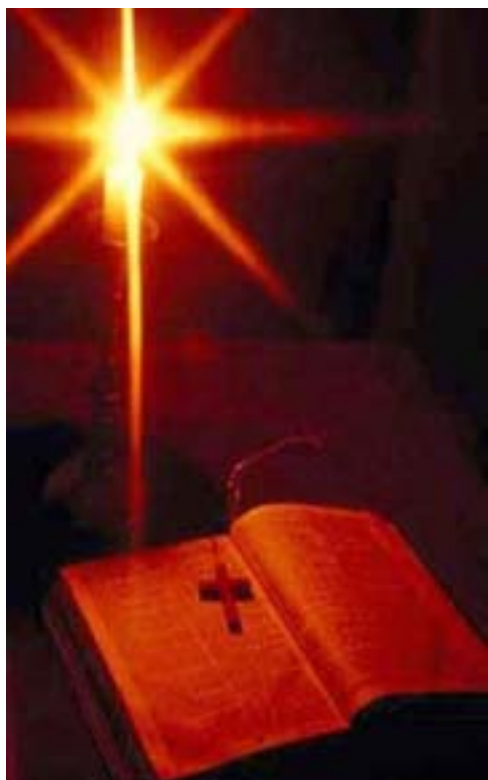
SOBOTA, 4. ČERVENCE

Loreto (svatyně Nazaretského domku), mše svatá,
odjezd k Lago di Garda,
večeře,
21.15:
Arena di Verona –
AIDA

(nevýpravnější Verdiho opera v největším amfiteátru světa – kapacita 22.000 míst), odjezd do Pustiměře (příjezd v neděli 5. července dopoledne).

LITURGICKÉ TEXTY 30. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – EX 22,20-26

Čtení z druhé knihy proroka Mojžíšovy.

Toto praví Hospodin: „Nesužuj přistěhovalce a neutiskuj ho, neboť sami jste byli přistěhovalci v egyptské zemi.

Neubližujte vdově a sirotku. Kdybys jim ublížil, že by si mně stěžovali, uslyším jejich stížnost, můj hněv vzplane, zahubím vás mečem a vaše ženy budou vdovami a vaši synové sirotky.

Půjčíš-li peníze někomu z mého lidu, chudákovi, který bydlí vedle tebe, nechovej se k němu jako lichvář. Nežádej od něho úrok. Vezmeš-li si jako zástavu plášť svého bližního, vrať mu ho do západu slunce. Je to pro něho jediná pokrývka, plášť pro jeho tělo. V čem by měl spát? Bude-li si mně stěžovat, uslyším ho, neboť jsem soucitný.“

ŽALM 18

Miluji tě, Hospodine, má sílo, – Hospodine, má skálo, mé útočiště, zachránce můj! Můj Bože, má skálo, na niž se utíkám, – můj štíte, rohu mé spásy, ochrano má! – Budu vzývat Hospodina, jemuž náleží chvála, – a od svých nepřátel budu vysvobozen. Ať žije Hospodin, požehnána buď moje Skála, – sláva buď Bohu, mému spasiteli! – Veliká vítězství jsi popřál svému králi, – dáváš přízeň svému pomazanému.

1. ČTENÍ – 1 SOL 21,5C-10

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.

Bratři!

Vy sami víte, jak jsme se chovali mezi vámi kvůli vám. A vy jste napodobovali nás i Pána, přijali jste nauku, třeba v mnohém soužení, s radostí Ducha svatého, takže jste se stali vzorem pro všechny věřící v Makedonii a Achaji.

Od vás se přece slovo Páně rozšířilo nejen po Makedonii a Achaji, ale i po všech místech se roznesla zpráva o tom, že jste uvěřili v Boha, takže my o tom už nemusíme nic říkat. Vždyť tam lidé sami o tom vypravují, jakého přijetí se nám u vás dostalo a jak jste se od model obrátili k Bohu, abyste sloužili Bohu živému a pravému a vyčkávali z nebe jeho Syna, kterého vzkřísil z mrtvých, totiž Ježíše; ten nás vysvobozuje od blížícího se (Božího) hněvu.

EVANGELIUM – MT 22,34-40

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když se farizeové doslechli, že Ježíš umlčel saduceje, shromáždili se u něho a jeden z nich, znalec Zákona, ho chtěl přivést do úzkých a zeptal se: „Mistře, které přikázání je v Zákoně největší?“ Odpověděl mu: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí“. To je největší a první přikázání. Druhé je podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“

POŘAD BOHOSLUŽEB: 26. října – 2. listopadu 2008

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDELE 26. října	ZMĚNA ČASU: O HODINU ZPĚT 🕒 ➡ 🕒 30. NEDELE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Stanislava KOUTNÉHO a rodiče
		DRYSICE 9.30	za +Františka a Marii SYN- KOVY, dceru, rodiče a +r.
		PODIVICE 11.00	za + Marii FRÉLICHOVOU, manžela, syna, živou a +rod.
PONDĚLÍ 27. října	PONDĚLÍ 30. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Karla Adamce a rodiče z obou stran
ÚTERÝ 28. října	sv. ŠIMON A JUDA, APOŠTOLOVÉ - SVÁTEK	PODIVICE 8.00	za +Františka BENÍČKA, 2 rodiče, děti, sestru, duše v oč., a Boží ochranu pro celou rod.
STŘEDA 29. října	BL. MARIE RESTITUTA KAFKOVÁ, PANNA A MUČ.	DRYSICE 17.00	za dary a plody Ducha svatého, za obrácení hříšníků a duše v o.
ČTVRTEK 30. října	ČTVRTEK 30. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Marii TRNAVSKOU, manžela a dvoje rodiče
PÁTEK 31. října	sv.WOLFGANG, BISKUP	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Josefa a Marii FORMÁNKOVY, syna a zetě
SOBOTA 1. listopadu	SLAVNOST VŠECH SVATÝCH PO MŠI SVATÉ SVĚTELNÝ PRŮVOD NA HŘBITOV	PODIVICE 15.00	za + farníky a +kněze, kteří působili v Podivicích
		DRYSICE 16.30	za + Michala ADAMCE, manželku a syny
		PUSTIMĚŘ 18.00	za +Jana SEDLÁČKA, duše v o. a Boží požehnání pro živou rod.
NEDELE 2. listopadu	VZPOMÍNKA NA VŠECHNY VĚRNÉ ZEMŘELÉ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana PŘIKRYLA, dvě manželky a syna
		DRYSICE 9.30	za +Marii ALTMANNOVOU, manžela a rodiče
		PODIVICE 11.00	za zemřelé rodiče a sourozence

PUSTIMĚŘ – CHRÁM SV. BENEDIKTA – 15h

G. B. Pergolesi – STABAT MATER – DPS MOTÝLEK s brněnskou filharmonií

ODPUSTKY PRO DUŠE V OČISTCI

1. - 2. listopadu

je možno při návštěvě kteréhokoli kostela získat plnomocné odpustky, přivlastnitelné pouze duším v očistci. Kromě tří obvyklých podmínek (sv. zpověď, sv. přijímání, modlitba na úmysly sv. Otce) je podmínkou pomodlit se při návštěvě kostela modlitbu Páně – **Otče náš** a Vyznání víry – **Věřím v Boha**.

Od 1. do 8. listopadu

je možno získat po splnění tří obvyklých podmínek denně plnomocné odpustky, přivlastnitelné pouze duším v očistci, **návštěvou hřbitova a modlitbou za zemřelé** – třeba jen v duchu; v ostatních dnech lze takto získat odpustky částečné.

FARNÍ INFORMÁTOR

30. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 26. ŘÍJNA 2008

Miluji tě, Hospodine, má sílo.

J.E.Giovanni kardinál Coppa, čestný občan Drysic, přijímá ve své mateřštině slova vděčnosti mladých, jimž v roce 1997 udělil v chrámu sv. Benedikta v Pustiměři svátost biřmování; kostel Narození Panny Marie v Drysicích (16.6.2001)

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, obraťme se k Bohu živému a pravému, jenž tak miloval svět, že poslal svého Syna, kterého vzkřísil z mrtvých, a vysvobozuje nás od blížícího se Božího hněvu:

L: PRO SLÁVU SVĚHO JMÉNA, BOŽE, VYSVOBOĎ NÁS.

- Za Svatého Otce Benedikta XVI., aby jeho slova i osobní svědectví provázely projevy moci, činnost Ducha a hluboké přesvědčení.
- Za Církev, která je znamením a nástrojem jednoty lidského rodu, aby kázáním a evangelijním svědectvím šířila, živila a posilovala naději lidí dobré vůle, a tak vedla jejich kroky na cesty spravedlnosti a pokoje.
- Za věřící všech náboženství, aby ve jménu milosrdného a život milujícího Boha, rozhodně odmítali všechny formy násilí, a o řešení konfliktů usilovali upřímným a trpělivým dialogem, který respektuje odlišné historické, kulturní a náboženské zkušenosti.
- Za nás, kteří slavíme tuto eucharistii, abychom vedeni Ježíšovým přikázáním lásky k Bohu a k bližnímu dokázali nejen prosit „odpusť nám naše viny“, ale uměli i odpouštět a hlásat odpuštění.
- Za ty, kteří spí spánkem pokoje, aby pro věrné plnění tvé vůle došli věčné odměny.

K: Bože veliký a nejvyšší hodný chvály, přijmi modlitbu této své rodiny a uděl nám v plnosti to, oč tě s důvěrou prosíme. Skrze Krista našeho Pána.

L: Amen.